

NOVA ГАЗЕТА

№20 (279) Травня 22, 2014, Нью-Йорк

№20 (279), May 22, 2014, New York

**ВИБОРИ-2014: ГОЛОСУЙМО
СЕРЦЕМ І РОЗУМОМ**

СТОР. 6-7

**ЧИ ПІДЕ ГІЛЛАРІ КЛІНТОН
У ПРЕЗИДЕНТИ?**

СТОР. 9

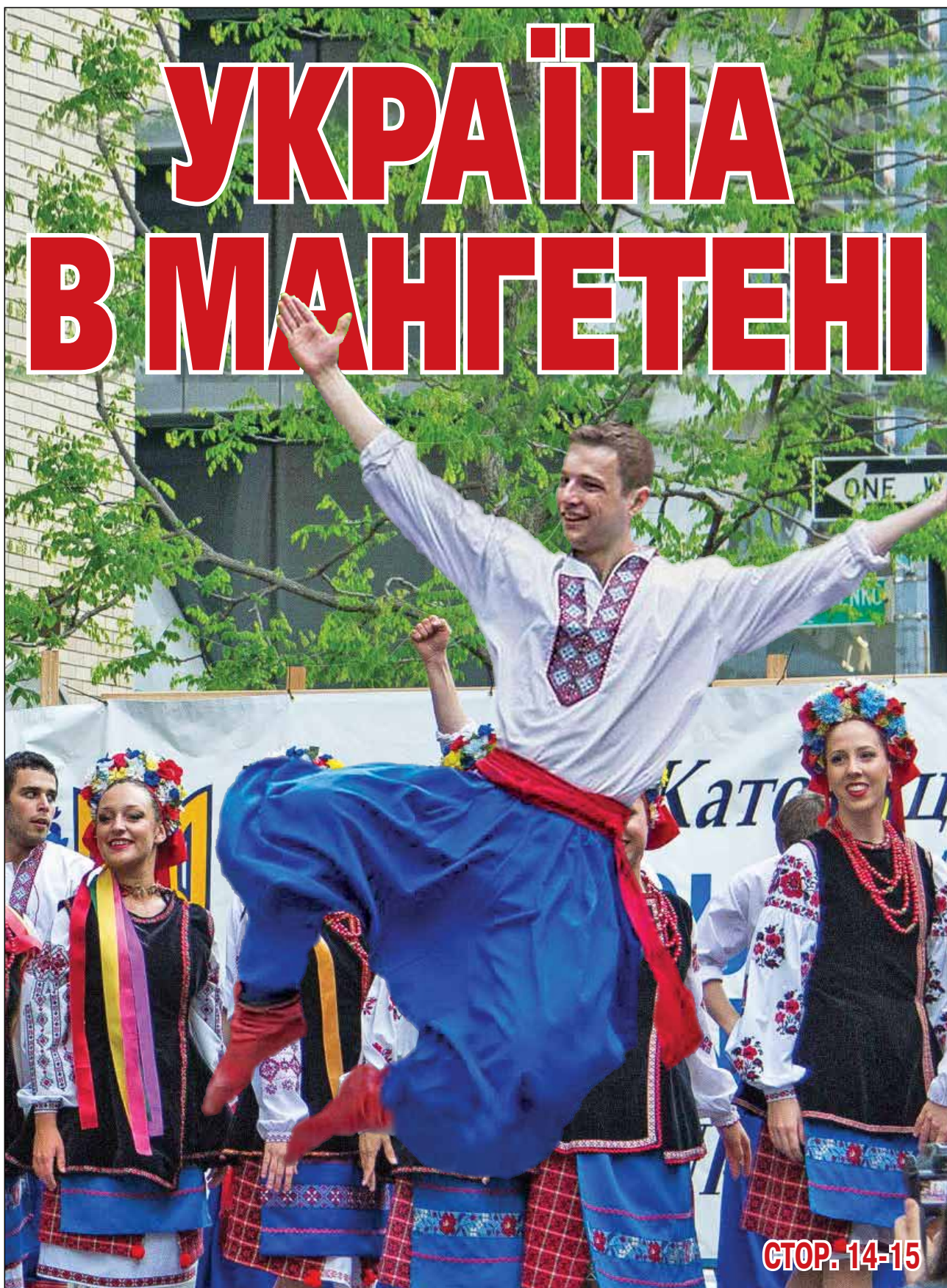
**ШЕВЧЕНКО І ОЛДРІДЖ: ІСТОРІЯ
ОДНОГО ПОРТРЕТА**

СТОР. 22

**ГРАНД-КАНЬЙОН: НАД ПРІРВОЮ
ПІД РУКОЮ ТВОРЦЯ**

СТОР. 20-21

СТОР. 14-15

СТОР. 18

Українська Католицька Церква
ПРЕСВЯТОЇ ТРІЙЦІ

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

**Втретє на
Staten Island**

**1-го червня 2014
з 12 до 19 години**

В програмі:

о 10 годині - Служба Божа

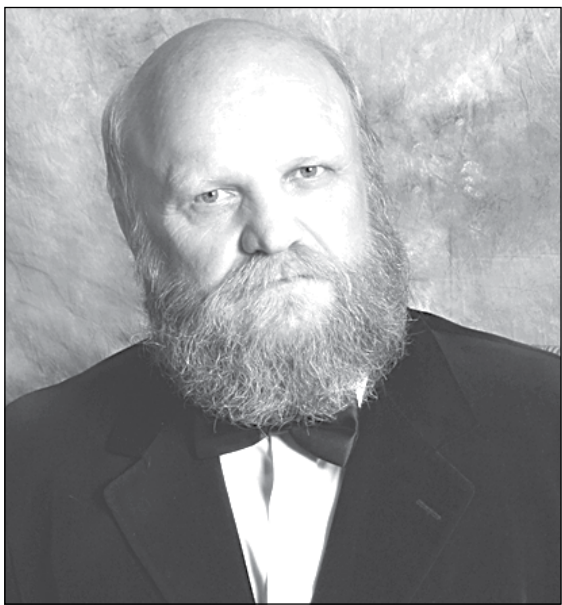
о 12 годині - Фестиваль та урочистий концерт

А ТАКОЖ: Смачна Іжа, Музика (Гурт "Заграй"), Танці, Атракциони для дітей, Ярмарка

На території Української Католицької Церкви Пресвятої Трійці
288 Vanderbilt Avenue, Staten Island, NY 10304

Fr. Vasile Godenciuc - Pastor • email: RevVasile@aol.com • Tel/fax: (718)442-2555

65 років від редактора

Доброго дня, шановні читачі!

25 травня Україна, а з нею й ті з нас, закордонних українців, які мають право голосу, бо є громадянами України, обирають президента. В нинішній вкрай тривожній ситуації це дуже важлива подія. Бо наші вороги називають нинішню українську владу «хунтою» й переконують у цьому весь світ. Необхідне багатомільйонне волевиявлення народу, щоб влада в Україні стала максимально легітимною, щоб Путін, нарешті, перестав жонґлювати цим аргументом і засилати до нас дедалі нових і нових «зелених чоловічків» з планети ГРУ.

Мабуть, ніколи ще в новітній історії незалежної України не було так сутужно й тривожно, як нині. Справдилися найгірші прогнози досвідчених політологів, які закликали Захід не відгодовувати Путіна нафтою – й газодоларами, не завалювати товарами злиденну Росію, яка тепер все це благополуччя приписує Путіну і майже одностайно підтримує його агресивну політику. Відгодований ведмідь врешті-решт нападає на того, хто його відгодував. Але перед тим демонструє пазурі й нищить навколо себе ослаблених і наївних.

Події довкола України мають стати добрим уроком для людства і передусім для Заходу, який наївно гадав, що вороття сталінізми вже неможливе, що в ХХІ сторіччі вже ніхто не посміє послуговуватися політикою кулака й загарбувати території суверенних держав. Тепер Путін сподівається, що дасться знаки давня хвороба людей – швидко забувати кепське і не засвоювати уроків історії. Він сподівається, що з часом про Крим вже ніхто навіть не задуватиме, і невдовзі Росія знову засідатиме на всіх можливих світових форумах і зібраннях. Не дозволити йому цього дочекається – завдання новообраного українського президента.

Україна вже один раз втратила шанс стати повправним гравцем на міжнародній арені. Після Помаранчевої революції в неї були всі можливості інтегруватися в західний світ, стати членом Євросоюзу й НАТО, унеможливити будь-яку агресію з боку Росії. Замість цього влада, яких привів до влади Майдан, почали надувати щоким від почуття власної величч, страхітливо сваритися один з одним, виставляючи Україну на посміховисько. Не дозволити новому лідеру таким займатися – першочергове завдання українського народу. Президент повинен бути підзвітним народу і діяти під його пильним контролем. Не може більше бути януківізму – безконтрольної й зухвалої влади, якій не писаний жодний закон.

Ми, закордонні українці, повинні скористатися історичним моментом й звернути, нарешті, увагу нової влади на ту обставину, що за межами України мешкає 20 мільйонів українців. Досі вони, незважаючи на тонни паперів і пустопорожніх обіцянок, були кинуті історичною Батьківщиною напризволяще, вона згадувала їх, коли треба було зібрати гроші на будинки для диппредставництв, або порахувати для звітності уряду переказані заробітчанами в Україну мільярди. Представники закордонних українців-громадян України повинні бути представлені в парламенті, має бути розроблена, нарешті, програма взаємодії й співпраці з діаспорою, яка не існуватиме тільки на папері, а діятиме.

Перед новим президентом відразу ж постануть великі проблеми. Країна стогне від терористів і бандитів усіх мастей. Вона стоїть перед страхітливими економічними викликами. Існує реальна загроза самому існуванню Української незалежної держави. Але якщо новий президент з перших днів працюватиме не на себе, а на свою країну, все в нього вийде. Бо тоді йому підставить плече український народ і 20-мільйонне закордонне українство. Бо тоді з ним буде сам Господь Бог.

З пошаною до вас,
Валентин Лабунський –
головний редактор «Нової газети»

НАГОЛОСИ Й АКЦЕНТИ

Моральні авторитети української нації, учасники ініціативи «Першого грудня» закликали народ України, всіх громадян України, де б вони не жили, взяти участь у всенародних президентських виборах, бо сьогодні це головний засіб захистити себе, свій народ і державу, а неучасть у виборах – зречення власної відповідальності за її долю. Таку заяву оприлюднили представники ініціативи В'ячеслав Брюховецький, Євген Сверстюк та Вадим Скуратівський 20 травня на прес-конференції в Києві. Ось її повний текст: «Дорогі співвітчизники! 25 травня в Україні відбудуться вибори Президента. Вперше обрання нової глави нашої держави проходити-

долання кризи, примирять суспільство, напрацюють адекватні кроки у взаєминах з країною-агресором, представлять свою команду беззаперечних фахівців тощо. Але нинішня передвиборча кампанія через скорочені терміни, фінансову та політичну кризу звелась до одного єдиного аргументу – рейтинги кандидатів за соціопитуваннями.

Політики працюють за старими перевіреними сценаріями. Але ж ми з вами вже стали іншими! Ми не повинні знову ставати нерозбірливими безвідповідальними виборцями. То ж, чому потрібно голосувати за власні переконання, а не за рейтинги?

По-перше, якщо ви невибагливий виборець і готові обирати кандидата тому, що вже стільки-то відсотків ви-

Голосуймо за оновлену й очищену Україну

ПРИЙДІМО Й ОБЕРІМО ПРЕЗИДЕНТА!

ме в умовах військової, політичної та економічної агресії проти України. Ця обставина вимагає великої солідарності та згуртованості суспільства. Закликаємо всіх співгромадян взяти участь у всенародних виборах. Сьогодні це – головний спосіб захистити себе, свій народ і державу. Неучасть же у виборах – це зречення власної відповідальності за долю держави.

Новий Президент приходить у важкий час. Він потребуватиме підтримки народу. Революція гідності мала мільйони облич. Президент повинен завжди пам'ятати про свою рівність з цими мільйонами та обов'язок служити цінностям, за які поклали життя наші брати й сестри.

Обов'язок нового Президента – здійснити великі надії всієї країни на справжню свободу та демократію, вільну економіку без корупції та криміналітету. Нам усім натовість належить не лише очікувати дій нового глави держави, а самостійно й щоденно дбати про захист своїх прав і свобод. Маємо утвердити в Україні підзвітність уряду та непопорушний контроль громадянського суспільства за владою. Потрібен справжній діалог всього суспільства.

Але за жодних обставин цей діалог неприпустимо підмінити черговим компромісом з нашим майбутнім. Не може бути компромісу з тими, хто хоче знищити Україну. Не можна ставити під загрозу національну ідею, демократію, безпеку і європейську перспективу.

Наш великий діалог повинен відкрити шлях для справжнього суспільного договору між громадянами, владою і бізнесом, який об'єднає Україну як вільну державу вільних людей і повноцінного учасника об'єднаній Європи».

Нинішні передвиборчі переговори були особливими. Здавалось, ось-ось кандидати запусять важку артилерію аргументів на свою користь, представлять програму по-

борців за соціологічними опитуваннями його обирають – будьте впевнені, що цим примітивним способом вас переконуватимуть завжди.

Кандидати на наступних виборах не докладають зусиль для розробки програми розвитку держави, не готуватимуться до розмов з вами, не оприлюднюватимуть свою справжню команду – бо виборець поводить себе як мавпа: повторює вибір якихось невідомих йому опитаних співвітчизників.

По-друге, ми всі повинні знати правдиву картину підтримки кандидатів та ідей.

Адже кожний механічно відданий голос створює штучну легітимність кандидата. Крім того, сам кандидат помилково вважатиме, що його бачення державного розвитку підтримує більшість і нав'язливо впроваджуватиме свої ідеї, не почувши вас.

Результати голосування у першому турі повинні бути сигналом для будь-кого, хто стане президентом України. Чесно підтримуючи свої особисті переконання, а не рейтинги, ви допоможете майбутньому президенту, адже він розумітиме справжній рівень своєї підтримки та підтримки своїх опонентів. Це важливо задля об'єднання суспільства, задля врахування всієї різноманітності й різнобарвності суспільства.

По-третє, якщо ви не проголосуєте в першому турі за свої особисті переконання, ви спровокуєте новий суспільний конфлікт, адже влада вас не зможе почути.

Якщо ваших однодумців лише 2-3% – це все одно дає вам право вимагати врахування ваших інтересів при формуванні державної політики. Насправді 3% від 37 мільйонів виборців – це більше мільйона осіб, тобто не так вже й мало.

Тож, якщо, на ваше переконання, є гідний кандидат у президенти – підтримайте саме його, навіть, якщо його рейтинги невисокі. Тим самим

ви дасте можливість кандидату, який сповідує ваші цінності і ваше бачення розвитку держави, боротися за них надалі та примножувати коло ваших однодумців.

Не бійтесь бути в меншості! Демократія – це не диктатура більшості, а компроміс та врахування інтересів всіх членів суспільства, де б вони не жили і чим би не займалися.

Важко ідеалізувати когось з теперішніх претендентів на президентське крісло. Бо всі ми маємо певні знання і досвід. І при цьому розуміємо: по-іншому й бути не може, безгрішним був хіба що Ісус Христос. Отже, обиратимемо з грішних. Але кого? Тих, хто вже не раз довів свою нищість, брехливість та зрадливість? Але це тіні минулого, в яке ми вже більше не хочемо. Звичайно, не всі претенденти такі. Цінуємо й шануємо тих, хто не зраджував ані присязі, ані моралі, ані українській ідеї, хто дорожив і дорожить своїм чесним ім'ям. Дуже сподіваємося, що в новій владі вони знайдуть місце для застосування своїм знанням і життєвому досвіду.

Україні нині вкрай важливо мати свого президента. Вже саме його обрання виб'є всі козири в Путіна, який виправдовує свою зухвалу агресію буцімто відсутністю в Україні будь-якої легітимної влади. Після виборів така влада з'явиться і почне чистити «авгієві стайні», які 23 роки поспіль ніхто й не думав чистити. Наскільки ж важким є це завдання, якщо врахувати, що й нова влада ще буде позначена рудиментами старої системи. На жаль, ми всі, тією чи іншою мірою, з неї. Тому справжнє перезавантаження влади має відбуватися повсюдно й негайно, в тому числі і на парламентському рівні. Бо теперішня Верховна Рада з її чечетовими, єфремовими, ківаловими й германами – також тінь совкового минулого, з яким маємо попрощатися раз і назавжди.

Анна Маляр

АВТОРИТЕТНА ДУМКА

Про автора:

Ен Еглтаум – відома американсько-британська журналістка й письменниця, дружина міністра закордонних справ Польщі Радослава Сікорського. Народилася 25 липня 1964 року у Вашингтоні. Вищу освіту здобула в Ельському університеті, коледжі Святого Антонія та Лондонській школі економіки. В 1988 році поселилася у Варшаві, працюючи кореспондентом журналу «Економіст». В 1990-х роках жила в Лондоні й Варшаві, працюючи в різних англійських виданнях. У 1996 році написала книгу «Між Сходом і Заходом», за яку її було удостоєно премії Адольфа Беніткі. В 2003 році опублікувала нову книгу про історію ГУЛАГу, за яку отримала Пулітцерівську премію. Мешкає у Варшаві, має двох синів – Олександра й Тадеуша.

Заплющіть очі й повторюйте слова «український націоналіст», і відразу приходять картини: похмурий чоловік у чоботях, швидше за все, бородатий, можливо, з голеною головою і опущеними донизу вусами. Можливо, він буде одягнений у чорну уніформу чи шкіряну куртку. Залежно від того, звідки ви родом, ви можете додатково уявити його антисемітом або вбивцею польських селян. Як і будь-який інший стереотип, і цього разу він буде пов'язаний з деякими історичними реаліями.

Два покоління тому жили українці, які опинилися між двома найкривавішими диктатурами в історії людства. Спочатку вони співпрацювали з нацистами проти Радянського Союзу. Але потім, коли німці не дозволили їм побудувати незалежну Україну, почали битися проти двох диктатур водночас.

Сама назва «український націоналіст» малює в уяві надзвичайно похмуру особу. Але люди з такими самими переконаннями й з таким самим способом дії в країнах з більш щасливою географією та історією ставали національними героями – Джузеппе Гарібальді, Шандор Пьотефі, Томас Джефферсон... Націоналістом був і надзвичайно освічений Михайло Грушевський, який написав першу ґрунтовну історію України й під головуванням якого український парламент двічі оголошував Україну не-

залежною. Вона проіснувала дуже коротко, зазнала поразки під навалюю більшовицьких військ і була включена поза волю народу до складу СРСР.

А далі почалося те, що й виказувало український націоналізм – чистки, штучні голодомори, депортації... Від трьох до п'яти мільйонів українських селян були свідомо виморені голодом у 1932-1933 роках, тому що Сталін боявся націоналізму в українських селах. Після того, як вони були спустошені голодом, туди заселили росіян-переселенців, привезених з інших районів СРСР. Ними облюдили спорожнілі села, щоб у такий спосіб завершити процес геноциду українського народу. Арешти українців, державу яких Путін вважає занадто українською, тривали аж до 1980-х років.

Кожної години на Майдані лунав національний гімн України

УКРАЇНІ ПОТРІБЕН НАЦІОНАЛІЗМ

До 1990 року, коли Радянський Союз уже почав розпадатися, з'явилося море книг, які можна назвати націоналістичними, в містах Західної України можна було побачити марші націоналістів, але українську націю радянського зразка здебільше становили люди, які не мали національної ідентичності взагалі. У тому ж році я провела кілька тижнів у Львові, повідомляючи звідти про зародження руху за незалежність України. Готелі тоді були зайняті, так що я зупинилася в помешканні двох середнього віку музикантів, Влодка та Ірини. У той час я не писала про них взагалі, але тепер розумію, що їхня апатія й цинізм стосовно незалежної України мала певні пояснення. Влодко походив з українського села і грав на акордеоні в радянському музичному гурті. Він був наполовину поляком, я зустрілася з ним через його двоюрідного брата пізніше у Варшаві. Він розмовляв польською і в нього було польське прізвище. Його дружина Ірина була єврейкою й рідною вважала російську мову. Обидва вони народилися в інших місцях і у Львові опинилися випадково. Саме тому їм були абсолютно байдужі розмахування українськими прапорами на львівських вулицях і безкінечні мітинги за незалежну Україну. Вони не любили радянського комунізму, але й були ситі по горло життям у бурхливому Львові, де ситуація тоді змінювалася лише протягом кількох годин.

Влодко сказав мені, що він не хоче при владі ніяких «нових людей», тому що вони «прийдуть голодні» й потребуватимуть великих грошей через великі хабарі. За його логікою, краще залишити старих можновладців – вони вже накрали достатньо, а тому не краситимуть так, як нові. Коли демонстранти повалили статую Леніна у Львові, яку було встановлено на старих єврейських

надгробках, вони просто знизили плечима: «Вони побудують новий пам'ятник своїм «героям» на тих же надгробках».

А коли в західній пресі почали з'являтися статті про небезпеку воєнничого націоналізму в Україні, Влодко та Ірина казали: «От, бачте, ми ж попереджали!» Вони не розуміли, що це був не націоналізм в їхньому розумінні, а патріотизм, громадянська позиція, відчуття приналежності до свого упослідженого народу. Хоча обоє прожили все своє життя в Україні, жоден з них не відчував прихильності до української державності, яка ось-ось мала народитися. Вони не відчували відповідальності за долю цієї землі, бо вона була їм чужою, просто місцем проживання. І так ставилася до націоналізму переважна більшість людей у Радянському Союзі. Білоруси, казахи і навіть самі росіяни розгубилися з появою своїх нових країн. Коли СРСР розвалився, ці люди перетворилися на велику масу, яка з острахом і цікавістю чекала на подальший розвиток подій. На відміну від поляків, естонців чи західних українців, вони зовсім не відчували гордості за відновлення державності своїх країн. В їхніх головах була тільки плутанина.

Але не маючи почуття національної ідентичності, відданості своєму народові, важко щось побудувати. Люди, які невдовзі прийшли в Україні до влади, це довели. Вони розбудовували не Україну, а свої власні маєтки. Перші два лідери України були колишніми комуністами, які проводили приватизацію ще більш корумповано й хаотично, ніж у Росії. Лідери, які прийшли до влади після Помаранчевої революції, виявилися не кращими. Віктор Ющенко послабив Українську державу, а його наступник Віктор Янукович протягом чотирьох років свого президенства розрабував її, зруйнувавши військо, службу безпеки, міліцію. І все

це на тлі особистого казкового збагачення. Реальними бенефіціарами України протягом більш як двох десятиліть незалежності стали олігархи. Їм Україна ще більш байдужа, ніж моїм Влодку та Ірині. Для них це територія, яка дає можливість збагачуватися. Якщо хтось з них закликає йти до Європи, то тільки тому, що в ній він більше заробить. Їхні рішення не мають нічого спільного з патріотизмом, піклуванням за долю своєї Батьківщини. Результат панування олігархів ми бачимо нині на сході України. Донецьк, Слов'янськ, Краматорськ – це приклади того, на що перетворюється земля без націоналізму. Корумпована влада і сотні бандитів, які б'ються не за Україну, а за те, щоб самим бути владою. Люди в масках, які нападають на українські державні установи під керівництвом російських спецназівців, робитимуть будь-що, залежно від того, хто їм більше заплатить. А більшість пасивно спостерігає цю руйнацію своєї власної держави й чекає, що хтось прийде й наведе в їхньому домі лад. Як і мої знайомі у Львові, це люди, які живуть на цій землі, але не відчують відповідальності за її долю. Їхніх батьків, бабусь і дідусів привезли туди за примхою радянського бюрократа і вони не знають, якої вони національності, не відчують приналежності до жодної нації чи держави.

То хто ж може взяти відповідальність за долю України? Це якраз оті націоналісти, яких правильніше називати патріотами. Саме вони віддавали свої життя на Майдані заради майбутнього України, саме вони борються сьогодні проти планів розчленування і знищення України.

У XIX столітті жоден борець за свободу свого народу не міг уявити боротьби за незалежну національну державу без націоналістичного руху. Тільки люди, які відчують відда-

ність своєму народові, які після розлуки з рідним краєм готові цілувати рідну землю, які зі сльозами на очах співають національний гімн і розповідають чужинцям національні легенди, можуть щось зробити для свого народу. Це стосується не лише українців, а всіх народів, в тому числі й росіян. Хоча сьогодні вони шукають джерело національної гордості в імперських традиціях, забуваючи своїх ліберальних лідерів початку XX століття та видатних дисидентів радянської доби.

На Заході ми знаємо, що націоналісти – це патріоти, але рідко визнаємо це. Почасті тому, що люди плутають націоналізм з фашизмом. Європейці сьогодні применшують національні відмінності, що, звичайно, добре. Але європейська демократія зазнає невдачі, якщо європейські політики осуджуватимуть ту форму націоналізму, яка фактично є патріотизмом.

У Сполучених Штатах теж не люблять слова «націоналізм», називаючи його іншими евфемізмами. Але віра в американську велич і американську мрію неможлива без американського націоналізму. Недавній кандидат у президенти США Міт Ромні написав про це книгу. Але, по правді кажучи, націоналізму не можна навчити в книжках, його можна тільки прищепити, навчити своїх дітей любити рідну землю і рідний народ.

Не можна було без сліз спостерігати, коли новий 2014-й рік більш як 100 тисяч українців зустрічали співом свого національного гімну на Майдані. Вони почали вітатися одне з одним так, як віталися вояки Української Повстанської Армії – «Слава Україні! Героям слава!». Але це вітання набуло в їхніх устах іншого звучання. Воно стало ніби паролем патріотів, тих, хто готовий віддати за свою Батьківщину найдорожче – свої життя.

Фото AFP

СВІТ ПРО УКРАЇНУ

Минулого тижня світові медіа багато писали про кандидатів на посаду президента України, публікували їхні власні роздуми, а в німецькому суспільстві через образливі для українців висловлювання экс-канцлера Гельмута Шмідта загострилася дискусія щодо ситуації в Україні.

Зокрема, шоком для всіх стало інтерв'ю колишнього канцлера Німеччини газеті **Bild**, де він висловив думку, що про Україну не можна говорити як про єдину державу. «В цілому політика Заходу базується на помилці, що вона народу України приписує національну ідентичність. Насправді є Крим, є Східна й Західна Україна», – каже экс-канцлер Шмідт. Крім того, за його словами, ЄС нині надто багато втручається в світову політику і останнім таким прикладом була спроба «приєднати Україну».

Така риторика спровокувала гарячі дискусії щодо німців, які вважають себе «Putin-Verstehern» (ті, що розуміють Путіна). Так, колишній єврокомісар з розширення та політики сусідства Гюнтер Фергойген у відкритому листі до экс-канцлера, опублікованому у **Spiegel Online**, захищає позицію європейського майбутнього України і розповідає історію руху України у напрямку до ЄС. Він, проте, не торкається вислову колишнього канцлера щодо єдності України і зазначає, що Росія є частиною Європи також: «Але криза в Україні показує навіть таке: потреба мати навколо себе «коло друзів» зараз є більш актуальною, ніж будь-коли. Тобто, це є і залишається порядком відповідальної європейської політики. І це «коло друзів» залишається неповним без України, Грузії, але також і без Росії. Це не манія величчя, це наказ розуму», – наголошує Фергойген. Проте його риторика насправді в нинішній ситуації, коли Росія є брутальним агресором, все ж видається дещо нереальною.

До дискусії також долучилися й німецькі «зелені», які є активними лобістами українського питання, як у своїй країні, так і Європарламенті. До передвиборчої дискусії (вибори до Європарламенту у ЄС проходять 22-25 травня) щодо кризи в Україні долучився і «ветеран» німецької партії «зелених» Йошка Фішер. Статтю про дискусію за його участю німецька газета **Die Zeit** назвала: «Йошка також цього насправді не знає». Власне, і в такого знавця міжнародної політики немає відповіді стосовно вирішення української кризи.

«Фішер висловив думку також, що ЄС має чіткіше висловити власну позицію. З так званими «Putin-Verstehern» він нічого вдіяти не може, бо вони його відсторонили від себе (вочевидь Фішер мав на увазі ще одного колишнього канцлера Герхарда Шредера)», – пише видання.

Цікаву думку щодо «Putin-Verstehern» та дебатів у німецькому суспільстві стосовно ситуації в Україні в інтерв'ю виданню **Tagesspiegel** висловив інший

німецький політик, депутат Європарламенту від групи «зелених» Вернер Шульц. «У Німеччині існує дивна конфліктна ситуація і в ній відіграє певну роль антиамериканізм. Але те, що американці зробили у В'єтнамі або Гуантанамо, не виправдовує порушення міжнародного права Росією в Криму», – наголошує він.

«З іншого боку, є колишні вояки вермахту, від Еплера (Ергард Еплер – німецький політик від СДП) через Бара (Е'он Бар – ідеолог «Ostpolitik» канцлера Вільяма Брандта) і до Гельмута Шмідта (колишнього лейтенанта вермахту). Всі вони мають величезний комплекс провини, який я б теж мав, якби стріляв у росіян. Але що це за шизофренічна емпатія? Саме Росію сьогодні пов'язують з Радянським Союзом, хоча більшість жертв в Другій світовій війні було в Україні. Україну було повністю оку-

Київ передвиборчий

PUTIN-VERSTEHERN: ВОДА НА КРЕМЛІВСЬКИЙ МЛИН

Працівники Маріупольського металургійного комбінату на мітингу проти дій збройних сепаратистів на сході країни, 20 травня 2014 року

повано, Гітлер прагнув насамперед дібратися до її зерношочивих та вугільних Донбасу. Таким чином, винищення були там особливо жорстокими. Цього співпереживання з Україною ані Еплер, ані Бар, ані Шмідт, на жаль, не мають. Шмідт навіть заходить так далеко, що припускає: Україна ніколи не була країною», – підсумовує парламентар.

Зважаючи на те, що вибори в Україні відбудуться вже цієї неділі, у західних ЗМІ активізувалися публікації з оцінками нинішніх кандидатів та їхніх шансів на президентських перегонах. Разом з тим, кандидати шукають можливостей висловитися самостійно у західних медіа, як от Юлія Тимошенко, яка написала колонку для **The New York Times** під назвою «Голос за українську свободу», де вона порівнює нинішнє голосування у цій кризовій ситуації із переобранням Абрахама Лінкольна у США під час Громадянської війни 1864 року. Ю.Тимошенко у своїй статті звертається до Заходу: «Українці боролися за свободу і тепер ми готові ризикнути всім дорогим для нас, щоб проголосувати за це. Дайте нам підтримку, матеріальну і моральну, щоб ми могли досягнути справедливої і відкритої демократії», – пише вона.

Одразу у двох виданнях – **The New York Times** та **The Wall Street Journal** – вийшли статті про Петра Порошенка. Обидві доволі позитивно його оцінюють, аналізуючи діяльність «шоколадного короля» (як самі його називають) під час Майдану, проте полемізують з приводу того, чи не впливатимуть його бізнесові зв'язки на діяльність як президента.

Журналіст «**Нью-Йорк Таймс**» Роджер Коен ділиться з читачами своїм враженням від зустрічі прем'єр-міністра Арсенія Яценюка з представниками європейської інтелігенції. «Україна, – пише він – на передовій боротьби між індивідуальними свободами та імперією-тюрмом». У цій боротьбі немає напівтонів і вибір є абсолютно чітким для кожного. «Націоналізм Путіна та його захоплення Криму є поверненням до найтемніших днів Європи. Українці віддали свої життя за боротьбу за американські та європейські ідеали свободи та плюралізму». Після Майдану досягнення вільної та незалежної України є тестом на принциповість США та критично важливим для національних інтересів Америки, підсумовує автор. Минулого тижня у медіа з'явилися й українські олігархи, які роздумували над майбутнім України. Зо-

крема, Дмитро Фірташ, який чекає в столиці Австрії суду про екстрадицію до США, де йому «світить» щонайменше 20 років тюрми, в інтерв'ю австрійському виданню **Die Presse** розповів, що хотів би скликати «круглий стіл» для національного діалогу в себе у Відні, а також поділився баченнями майбутнього устрою України: «Нам потрібна федеративна система, як в Австрії, Німеччині чи США. Регіони повинні отримати низку привілеїв, вибирати своїх голів та місцеву владу. Зовнішня ж політика повинна залишатися прерогативою центрального уряду. Україна повинна залишатися, але в майбутньому функціонувати інакше. По-друге, нам потрібна парламентська система. Ми не можемо бути наполовину вагітними: напівпарламентською й водночас напівпрезидентською республікою. Якщо ми вирішимо це питання, ми усунемо багато проблем», – вважає Д.Фірташ.

Крім того, на його думку, Україна повинна мати такий самий статус, як Швейцарія. «Від цього виграють усі: Росія, Європа, а передусім Україна», – вважає бізнесмен.

Також Дмитро Фірташ заявив, що має свій план, як повернути Крим. «Путін нізащо не поверне нам Крим. Тож ми повинні з цим

жити. У мене є свій жорсткий, але реалістичний план, як повернути Крим», – заявив він, проте не розкрив деталей, сказавши лише, що він розв'язував би цю проблему економічним шляхом.

На думку Фірташа, найбільша проблема України виходить від США та Росії. «Вони грають у геополітику, а Україна знаходиться під перехресним вогнем. Країна стала полем битви для цих двох супердержав», – заявив він.

До виборів в Україні залишилося п'ять днів, а Росія не зробила нічого, аби не заважати їх проведенню. Війська, незважаючи на слова Путіна, усе ще на кордоні, а представники російського ГРУ продовжують діяти на території Донецької та Луганської областей. Таку картину констатує в своїй редакційній статті впливова американська газета «**Вашингтон пост**» й робить висновок: Путін ігнорує останню «червону лінію», яку перед ним накреслили США та ЄС. Президент Обама, канцлер Меркель та інші європейські лідери мусять виконати свої погрози – а саме запровадити серйозні санкції проти засад російської економіки, вважає «Вашингтон пост».

Україну врятовують олігархи. До такого висновку приходять Керол Вільямс у газеті «**Лос-Анджелес Таймс**». У той час, як одні найбагатші люди в Україні – Ігор Коломойський та Петро Порошенко – відразу встали на проукраїнські позиції, інші або лише зараз починають про них заявляти, або все ще вичікують. На думку «**Лос-Анджелес Таймс**», тисячі працівників заводів Ахметова в Маріуполі, що вийшли патрулювати вулиці, можуть переломити ситуацію в боротьбі з сепаратистами. Вільямс пояснює зміну позиції Рената Ахметова тим, що він побачив охолодження Москви до операції на Сході України та зрозумів, що сепаратизм ставить під удар його бізнес, який залежить від міжнародної торгівлі та кредитів. «Але ж чому мовчать Віктор Пінчук, Юрій Косюк та Вадим Новинський?» – задаються питанням у «**Лос-Анджелес Таймс**».

Підготував
Андрій Гурин
Спеціально
для «**Нової газети**»
Фото Reuters

ЗА КИЇВСЬКИМ ЧАСОМ

нів. Порошенко народився на Одещині, Тимошенко – на Дніпропетровщині, з останньою пов'язана й доля Сергія Тигіпка, уродженця Молдови, зайве уже й казати про харківського Михайла Добкіна.

Програми двох основних претендентів бачаться досить привабливими для широкого загалу, хоч і не адекватними обсягові повноважень, передбачених нинішньою Конституцією для глави держави. Якщо Тимошенко не приховує «волі до влади» та намірів її концентрації, звісно ж, «для зламу існуючої системи», то Порошенко переконує у зворотньому. Мовляв, «стану гарантом

мо, заборонено Конституцією для тих пенсіонерів, які їх уже отримують. Тимошенко обіцяє заборонити стягувати пеню за заборгованість із комунальних платежів, «поки істотно не підвищиться рівень життя громадян», що означає лише зростання безпідставних несплат, погіршення стану ЖКГ та розрахунків за газ, зростання навантаження на бюджети всіх рівнів і, врешті-решт, породжуватиме ситуацію, коли дисципліновані пенсіонери й далі платитимуть за впевнених у своїй безкарності цілком платоспроможних сусідів.

Тим часом Петро Порошенко намагається демон-

Попри те, що нині доводиться знову вибирати між кепським і дуже кепським, громадяни України повинні прийти на виборчі дільниці й обрати президента. Заради миру й спокою, заради стабільності в Україні

Попри сподівання на другий, чи то пак уже третій, шанс кардинально оновитися після Майдану-2014, країна поводить на повторне коло боротьби між членами колись єдиної «помаранчевої» команди. Фаворити нинішньої президентської кампанії майже з точністю відроджують табори «юліанців» та «вікторіанців» (нині у вигляді «петріанців»), які свого часу вже вели боротьбу на знищення між собою замість того, щоб реформувати й зміцнювати державу, за президентства Віктора Ющенка і прем'єрства Юлії Тимошенко.

Трійка лідерів президентських перегонів уже тривалий час залишається незмінною. За даними найостаннішого опитування соціологічної служби «Рейтинг» Петро Порошенко має підтримку 43,4% громадян, які збираються взяти участь у виборах президента, Юлія Тимошенко – 13,9%. За Сергія Тигіпка, Анатолія Гриценка та Михайла Добкіна готові проголосувати 6,7%, 4,5% та 4,3% відповідно.

Насторожують інші цифри. У разі другого туру між найімовірнішими учасниками – Петром Олексійовичем та Юлією Володимирівною – лише 14% жителів Донбасу готові проголосувати за когось із них. Водночас дві третини заявляють, що просто не придуть тоді на дільниці, фактично бойкотуючи другий тур, а ще 22% наразі в роздумах. Таких категоричних настроїв немає більше в жодному регіоні України. На «Близькому Сході» (Харківська, Дніпропетровська та Запорізька області) у випадку змагання між Порошенком і Тимошенко не збираються долучитися до всенародного волевиявлення лише 35%, на Півдні – 47%. Зайве пояснювати, що з погляду легітимізації результату виборів на Донеччині фактичний бойкот другого туру справді може створити поле для спекуляцій. Попри поширену наразі російську пропагандистську тезу щодо «монополізації влади в країні представниками Західної України», насправді всі основні претенденти на пост президента України є вихідцями з південно-східних регіо-

ВИБОРИ-2014: ГОЛОСУЙМО СЕРЦЕМ І РОЗУМОМ

Нерейтингові кандидати йдуть на вибори з різних причин: одні з них відіграють роль технічних підставок, інші ж не адекватно оцінюють своє місце в українському політикумі

збереження щойно відновленої парламентсько-президентської форми правління... Не претендуватиму на повноваження більші, ніж ті, на які ви мене оберете». Хоч люди, яким доводиться спілкуватися з цим висуванцем, переконують: прагнення до абсолютної влади в нього, принаймні, не менше, ніж у Юлії Володимирівни.

Програма Тимошенко відзначається виразнішою популістською складовою, що виявляється навіть у суперечності розмічених поряд пунктів зобов'язань. Наприклад, вона обіцяє продовження мораторію на продаж сільськогосподарських ділянок із одночасним забезпеченням можливості збуту державі паїв за ринковою ціною (якої просто не може існувати без ринку землі!), явно завищену річну орендну плату за сільськогосподарські наділи на рівні 10% їх ринкової вартості (знову ж таки без ринку, на якому вона визначалася б).

Передбачає програма кандидати й ліквідацію спеціальних пенсій та пільг для всіх високопосадовців, що, як відо-

стративно дистанціюватися від соціал-популізму, з яким асоціюється його основна опонентка на виборах. Відзначаючи, що «усі політичні програми, які ви досі читали, були про манну небесну, але вона так і не випала», він запевняє, що, «звичайно, я за збільшення зарплат, пенсій і стипендій», але «на все це витратимо гроші, щойно ми їх отримаємо, збудувавши нову економіку», тобто «колись». Водночас розмірковування у виборчій програмі Порошенка свідчать про сподівання перекласти відповідальність за соціально-економічну ситуацію в країні на уряд, до компетенції якого за нинішньою редакцією Основного закону й належить «управління економічними процесами». Натомість президент як гарант Конституції, прав і свобод, на його думку, має обмежитися тим, щоб «створити умови» для соціальної справедливості й інноваційної економіки.

Однак коли повірити Петрові Олексійовичу, мовляв, йому не кортить мати більше повноважень, то це означає, що разом зі своєю адміністра-

цією він планує обрати роль сторонніх спостерігачів – експертів, які обмежуватимуться «оцінками та вказівками» урядові, «відповідальному за управління економічними процесами», та парламентові, який ухвалюватиме необхідні закони. За аналогічний підхід свого часу різко критикували Віктора Ющенка тоді опозиційні регіонали, і в цьому їх підтримувала більшість українського суспільства, яка голосує за главу держави, котрий, на її думку, «має забезпечити» (і їй не цікаво як) упровадження повномасштабних перетворень, а не обмежитися їх рекомендацією «поганим» (нехай і без лапок) парламенту та уряду.

Відтак відповідальність, як і у випадку Ющенка, в масовій свідомості все одно дуже швидко ляже на особу президента, а його спроби критикувати уряд чи парламент «за нехлюйство», найімовірніше, тільки викликать глибоке розчарування через нові чвари, на думку більшості населення, «єдиної демократичної проєвропейської команди», дискредитуватимуть самого Порошенка, а заодно й українську державність, підіграючи в такий спосіб проросійським силам та політиці Кремля, спрямованій на підпорядкування нашої країни загалом.

І Тимошенко, і Порошенко за люстрацію та очищення органів влади від корупціонерів, справедливий суд і чесних правоохоронців, зменшення податкового тиску на бізнес і демонополізацію економіки. Хоча табори обох політиків формуються за принципом залучення всіх можливих представників колишньої влади. В активному залученні кадрів групи Лівочкіна-Фірташа в регіонах не раз звинувачували Порошенка. «Батьківщина» в пореволюцій-

ному парламенті вже демонструвала спільні голосування з ПР без підтримки соратників по демократичній коаліції, а представники «Свободи» навіть закидають їй спроби спровокувати їхній вихід із коаліції з метою натовість узяти собі в партнери регіоналів. Серед олігархів Тимошенко зараз видається бажанішим переможцем виборів для Рената Ахметова, у якого складна історія стосунків із Порошенком ще з часів членства у Партії регіонів. Годі вже й казати про Ігоря Коломойського, який активно нарощує вагу за правління однопартійців Юлії Володимирівни.

Але значно дужче в нинішніх обставинах війни з Москвою має насторожувати «російський слід». Так, Порошенка сьогодні активно звинувачують у залученні кадрів, пов'язаних не лише з Віктором Балогою чи Володимиром Литвином, а й з Андрієм Деркачем та Дмитром Фірташем. Останні двоє завжди були ключовими лобістами Кремля в Україні. Водночас Юлія Тимошенко має традиційно добрі взаємини з людьми таких провідників російського впливу, як Віктор Медведчук та Андрій Кліуєв, зокрема із правою рукою кума Путіна Нестором Шуфричем та колишнім своїм основним радником Андрієм Портновим. Крім того, як відомо, Олександр Турчинов під час найгарячіших сутичок на Майдані активно проводив переговори зі «смотрящим» Путіна в українському парламенті, бізнес-партнером Рената Ахметова Вадимом Новинським. Саме до соратників Тимошенко виникало найбільше запитань і в перший місяць після повалення Януковича у зв'язку з відсутністю адекватних дій, спрямованих на стримування російської агресії в Криму та на Донбасі.

А основним «свіжим» компроматом проти команди Юлії Тимошенко наразі бачиться нещодавній інцидент у Одесі, де причетним до покривання банд сепаратистів та уникнення відповідальності міліцейським керівництвом називають наближеного до Юлії Володимирівни та Олександра Турчинова нардепа Олександра Дубового. У лобіюванні міліціонерів-зрадників Дмитра Фучеджі та Олега Луцюка його звинуватив не лише экс-керівник області Володимир Немировський, а й Юрій Луценко. Водночас запитання до Порошенка виникають через відновлення роботи його підприємств у Росії та безперешкодне функціонування активів у окупованому останньою Криму. «Злі язика» схильні пояснювати це домовленостями з Фірташем, у чиєму лобіюванні путінських інтересів після його чітко проросійської позиції під час подій Євромайдану навряд чи хтось сумнівається.

Схожі між собою і водночас далекі від завдань консолідації української нації, подолання регіонального розколу також підходить обох кандидатів у гуманітарній сфері, зокрема в мовному питанні. Так, Юлія Тимошенко прагне збереження формально-ритуального статусу української як єдиної державної за офіційно затверджених російської та інших у «регіонах, де за це виступає більшість громадян». Як показав Тиждень (див. № 19/2014), така ситуація призвела б до посилення русифікації україномовного населення щонайменше в низці регіонів на Півдні та Сході. Лише «зберегти існуючий статус-кво» у мовній сфері, тобто й відповідний закон у редакції Колесніченка-Ківалова, обіцяє також Петро Порошенко.

Тобто, жоден з цих двох «бандерівських» кандидатів не готовий уживати заходи ані для захисту україномовного населення від русифікації в південних, східних та частині центральних регіонів, ані тим більше дбати про набуття українською мовою статусу повноцінної державної, яка домінувала б у всіх сферах життя. До речі, за свідченням очевидців, і Тимошенко, і Порошенко (не кажучи вже про членів їхніх сімей) в особистому та сімейному спілкуванні є російськомовними; українською вони послуговуються переважно на публіці або під час зустрічей з «потрібними» людьми.

І Тимошенко, і Порошенко обіцяють скасувати місцеві державні адміністрації, передавши більшість їхніх функцій виконавчим комітетам рад. Зайве пояснювати, що в нинішніх умовах це лише посилює б сепаратизм і обмежило б можливості центральної влади в подоланні безгосподарності на місцях. А розрахунок, який, наприклад, проглядається у програмі Порошенка (що це

позбавить Київ відповідальності за місцеві проблеми), навряд чи виправдається, оскільки свідомість лівової частки громадян, особливо у південних та східних регіонах, залишається патерналістською. Вони й надалі покладатимуть вину за «безлад» у їхніх містах та селах на керівництво держави, неспроможне «навести лад». Місцева влада, ймовірно,

організацій, принципи яких вона порушила. Крім того, глава ВО «Свобода» обіцяє ліквідувати «агентуру Москви» в Україні. З аналогічною тезою виступив і його ідеологічний побратим, лідер «Правого сектора» Дмитро Ярош. Механізми протистояння спецслужб не уточнюються, як і критерії особистостей, яких можна вважати «п'ятою колоною Кремля».

Юлія Тимошенко на зустрічі з виборцями в Сумах

підіграватиме таким настроєм, використовуючи інформаційний вплив у регіонах, а Росія користуватиметься ще більшою відтак неспроможністю Української держави для посилення потрібних їй настроїв.

Найбільш впливовим кандидатам складно запропонувати щось кардинально нове у площині зовнішньої політики. Альтернативи азимутів залишаються колишніми: Євросоюз, НАТО та Росія. У сформованих умовах у Києві є мінімум три ключових варіанти: залишитися пострадянською республікою в орбіті «російського світу», пройти болісний шлях лібералізації та модернізації заради приєднання до ЄС, або ж спробувати утриматися на крихкому містку між Заходом і Росією, намагаючись отримати максимальну вигоду від посередництва.

Всупереч невизнаній світовим співтовариством анексії Криму, основні кандидати стримано окреслили свої обіцянки щодо відносин з Росією. Найбільш радикально виступила Юлія Тимошенко, заявивши: «В наш спільний дім прийшла біда. Російська Федерація, всупереч усім міждержавним договорам та нормам міжнародного права, здійснила військову агресію проти України». Вона пообіцяла виборцям повернути Україні Кримський півострів і якнайшвидше позбутися будь-яких форм залежності від північного сусіда. Відновлення дружніх відносин звільнена экс-прем'єр вбачає лише з «непутінською, демократичною Росією».

Олег Тягнибок готовий «покарати» РФ за окупацію АРК, в тому числі запровадити візовий режим з Росією та безвізовий – з державами ЄС. Він вимагає виключити Російську Федерацію з усіх міжнародних

колишньої вкрай русофільської риторики. Екс-глава Харківської ОДА щиріше зізнався, що виступає за швидке відновлення дружби з РФ. Більше того, Добкін прямо говорить про бажання залишитися в культурному просторі «руського мира», виступаючи за «створення єдиного гуманітарного простору». «Я на законодавчому рівні закріплю права російської мови в Україні, захищатиму нашу спільну російсько-українську культуру й традицію», – обіцяє електоральний наступник Януковича. Симоненко, хоч і прагне до відновлення добросусідських відносин з РФ, Білоруссю і Казахстаном (читай, Митний союз), та все ж вважав за краще висловитися на користь позаблоковості і нейтральності України.

З цим готовий посперечатися Олег Тягнибок, зажадавши від НАТО чітких умов і термінів вступу України до альянсу. Обурений російською агресією свободівець готовий вимагати від учасників Будапештського меморандуму 1994 року «дієвих, а не паперових гарантій».

На тій же Сумщині зустрівся з виборцями і Петро Порошенко

Петро Порошенко виступив з більш м'яких позицій. Рішення кримського питання він вбачає виключно у дипломатичній площині, плануючи зайнятися деескалацією конфлікту і відновленням співпраці з Росією, насамперед економічної, але з урахуванням незворотності нашого європейського вибору та територіальної цілісності України.

Ще один бізнесмен, екстремал Сергій Тигіпко заявив, натомість, жорстко: «Припинити безглузді пошуки зарубіжних покровителів». Політик, що посів третє місце на виборах-2010, обіцяє відновити переговори з РФ в усіх сферах виключно на прагматичній основі. Тим не менше, він натякає на плани повернути Крим, обіцяючи підготувати «план відновлення територіальної цілісності країни в дотеперішніх кордонах».

Кандидати від традиційно проросійських сил, КПУ і Партії регіонів, – Петро Симоненко і Михайло Добкін – звично висловилися на користь Москви. Але вже значно обережніше

Більше того, він має намір підписати угоди з США та Великою Британією про «негайну військову допомогу Україні в разі збройної агресії». Аналогічна теза є й у Дмитра Яроша – про співпрацю з Північноатлантичним альянсом «та іншими структурами міжнародної безпеки з метою запобігання зовнішнім загрозам».

Тему НАТО підняли лише націоналісти. Тимошенко ж питання нацбезпеки пов'язує з ЄС. Тигіпко пропонує використовувати «зіткнення інтересів та особливе буферне положення країни як інструмент впливу», а Порошенко підкреслює, що Україна може захистити себе тільки самостійно. Аналогічно, Симоненко теж виступив за відновлення українського ОПК, а Добкін обійшовся обіцянкою повного переходу на контрактну армію «професіоналів, які будуть у змозі захищати інтереси України».

З урахуванням хвилі «європрихильників», що охопила Україну взимку 2013 року, в питаннях Євросоюзу в програмах кандидатів присвячено

напрочуд мало. Тигіпко навіть не згадав ЄС, наполягаючи на «жорсткій та самостійній зовнішній політиці». Добкін вирішив інтегруватися в Митний Союз, а Симоненко звично звинуватив Захід у корисливості і перетворенні України в «ресурсну територію». Тимошенко, навпаки, готова вже до кінця нинішнього року повністю підписати асоціацію з ЄС і домовитися про безвізовий режим. Порошенко задумався про перспективи членства в Євросоюзі. Ярош пропонує обмежитися рамками асоціації, проте, лідер «Правого сектора» також збирається домогтися безвізового режиму та права на офіційне працевлаштування в країнах-членах ЄС. Тягнибок не говорить прямо про входження до ЄС, але збирається зробити з України «геополітичний центр Європи».

Інші геополітичні альтернативи лунають у програмах тільки представників правих сил, «Свободи» і «Правого сектора». Вони обидва наполягають на посиленні співробітництва з країнами Балтійсько-Чорноморської осі (Швеція, Норвегія, Фінляндія, Литва, Латвія, Естонія, Польща, Болгарія, Туреччина, Грузія, можливо, Білорусь), пропонуючи умовний «третій шлях» для балансу між тиском зі Сходу та Заходу. Ярош не забув і про Азію: він запланував посилення економічної кооперації з «Китаєм, країнами Південно-Східної Азії та арабського світу». Враховуючи значні зусилля МЗС Польщі та Швеції, а також лобі інтересів України в ЄС країнами Балтії, цей варіант виглядає компромісним на тлі протистояння Вашингтона і Москви.

Очевидна стриманість навіть проєвропейських кандидатів щодо ЄС неоднозначно вказує на ослаблення «західної надії». Прозахідні українські політики приходять до розуміння того, що Україна повинна навчитися самотужки справлятися із зовнішньополітичними викликами, не кажучи вже про внутрішні реформи.

З такими програмами виходять претенденти на найвищу посаду в Українській державі на фінішну пряму. Ясна річ, що програми допкінів і симоненків спрямовані на руйнацію України як самостійної держави, на знищення всього українського, а тому можуть бути підтримані тільки представниками п'ятої колони. Більшість же громадян України голосуватимуть за тих, хто, на їхню думку, виведе Україну з нинішнього піке. Отож, голосуймо серцем і розумом, аби потім не було мученицьки боляче, що проголосував не за того, аби знову не чекати чергових виборів з надією на оновлення й очищення. Чекати безкінечно неможливо, життя ж бо людське коротке. І так хочеться пожити по-людськи.

**Леся Шевченко,
Олесь Олексієнко**

В УКРАЇНІ

ВЕРХОВНА РАДА
УХВАЛИЛА МЕМОРАНДУМ
МИРУ Й ЗЛАГОДИ

Верховна Рада ухвалила 20 травня меморандум миру й злагоди. «За» проголосувало 252 народних депутатів. Фракції Комуністичної партії України і «Свободи» не голосували.

Пункт стосовно закріплення в Конституції статусу російської та інших мов після консультацій та погодження тексту документа ухвалили в такій редакції: «Разом з конституційним статусом української мови як державної, Верховна Рада України забезпечить гарантування статусу російської мови. Держава також гарантуватиме підтримку мов національних меншин у місцях їхнього компактного проживання».

Документ також передбачає підтримку повернення військовослужбовців, задіяних в антитерористичній операції, у місця їхньої постійної дислокації за умови звільнення заручників і захоплення адміністративних будівель, а також складання зброї незаконно створеними збройними формуваннями. Парламент гарантував амністію учасникам акцій протесту за умови звільнення будівель і складання зброї (за винятком осіб, що скоїли особливо тяжкі злочини).

Меморандум також передбачає гарантію забезпечення невідкладного проведення конституційної реформи, в основу якої буде покладено принцип децентралізації державної влади. Рада зобов'язалася ухвалити закон про місцеві референдуми, провести широкомасштабну судову реформу й реформу правоохоронних органів (зокрема шляхом позбавлення прокуратури функцій загального нагляду), а також створити національний антикорупційний орган.

УКРАЇНЦІ ПРОТИ
ФЕДЕРАЛІЗАЦІЇ

Абсолютна більшість українців (73,4%) вважають, що Україна має лишатися унітарною державою. Тих, які підтримують федеративний устрій, всього 15,8%.

Про це свідчать результати загальноукраїнського соціологічного дослідження «Україна напередодні президентських виборів», проведеного силами трьох служб: Центром соціальних та маркетингових досліджень «Соціс», Київським міжнародним інститутом соціології та соціологічною групою «Рейтинг».

38,2% українців підтримують статус української мови, як єдиної державної, а російська при цьому може бути офіційною. Надання статусу офіційної російської мови в деяких регіонах України підтримують 27,3%, при цьому єдиною державною, на їхню думку, має залишатися українська мова. В свою чергу,

30,7% вважають, що і українська, і російська мови мають бути державними в Україні.

Більшість опитаних – 42,9% розцінюють події, які відбуваються на південному сході України, як приховану агресію з боку Росії. В свою чергу, 22,9% опитаних вважають, що на південному сході мають місце терористичні акти.

ЛІДЕРОМ
ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ
ПЕРЕГОНІВ ЗАЛИШАЄТЬСЯ
ПЕТРО ПОРОШЕНКО

Петро Порошенко продовжує лідувати у президентському рейтингу, а Анатолій Гриценко впритул наблизився до Юлії Тимошенко. Про це свідчать дані спільного соціопитування Фонду демініціатив та Центру Разумкова.

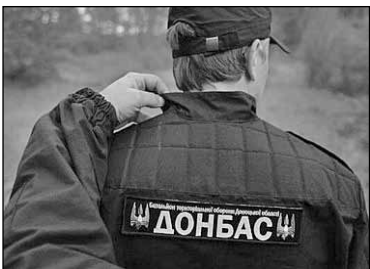
У виборах готові взяти участь 79% українців: 60% – «обов'язково» і ще 19% – «скоріше за все». Найменше тих, хто не прийде на вибори, живе на Заході та у Центрі країни – 6% і 8% відповідно. Більше їх на Сході (14%) та Півдні (20%).

Лідером виборчих перегонів є Петро Порошенко, за якого готові проголосувати 44,6% тих, хто братиме участь у виборах. За Юлію Тимошенко готові проголосувати 8,4%, Анатолія Гриценка – 7,5%, Сергія Тигіпка – 7,0%, Олега Ляшка – 5,4%. Решта кандидатів набирає менше 3%. Не визначилися, за кого голосуватимуть, 15% тих, хто має намір взяти участь у виборах. Порошенко лідрує майже в усіх регіонах, за винятком Донбасу.

У разі, якщо відбудеться другий тур президентських виборів і до нього увійдуть Порошенко і Тимошенко, переможе Порошенко (52,2% проти 9,9%). А якщо вийдуть Порошенко і Тигіпка, переможе Порошенко (56,1% проти 12,2%).

БАТАЛЬЙОН «ДОНБАС»
ОХОРОНЯТИМЕ ВИБОРЧІ
ДІЛЬНИЦІ
НА ДОНЕЧЧИНІ

Батальйон «Донбас» з 21 травня взяв під охорону виборчі дільниці у Великоновосілківському, Красноармійському, Олександрівському та Добропільському районах Донецької області. Про це повідомив командир добровольчого батальйону територіальної оборони Донецької області «Донбас» Семен Семенченко.

«Щодо осіб, які загрожували зривом виборів, будуть вжиті відповідні заходи. Гарантуємо безпеку вашого волевиявлення на виборах президента України», – написав він на своїй facebook-сторінці.

Як повідомляють з Донбасу, невідомі зі зброєю 20 травня захопили й пограбували окружну виборчу комісію № 46 в Артемівську. Як відомо, на Сході України терористи заблокували більше третини ОВК. У 22 округах Донецької області, крім ОВК в Артемівську, наразі захоплені приміщення щонайменше п'яти окружних виборчих комісій. Крім того, були захоплені, але станом на вівторок, 20 травня, розблоковані ОВК №44 у Кіровському районі Донецька, №45 у Київському районі Донецька, 52 у Калінінському районі Горлівки, №55 у Шахтарську і №62 у с.м.т. Старомишеве.

ЧОМУ НАВЧАЮТЬСЯ
РОСІЙСЬКІ
ВІЙСЬКОВИКИ БІЛЯ
КОРДОНІВ УКРАЇНИ?

Україна вимагає від Росії пояснити мету, кількість та типи сил і засобів, які задіяні у військових навчаннях з 21 по 27 травня біля кордонів України. Про це йдеться у заяві Міністерства закордонних справ України.

«Згідно з пунктом 16 Віденського документа про заходи зміцнення довіри і безпеки, Україна звернулася каналами зв'язку ОБСЄ до Російської Федерації з вимогою офіційно роз'яснити цілі проведення навчань, а також повідомити кількість та типи залучених до них сил та засобів. Згідно з Віденським документом, Росія зобов'язана надати відповідні роз'яснення упродовж 48 годин з моменту отримання запиту, тобто до 5-ї години вечора за київським часом 22 травня цього року», – йдеться у заяві МЗС.

Крім того, Україна закликає Росію утриматися від здійснення в період президентських виборів польотів бойових літаків у безпосередній близькості до українських кордонів. У МЗС з посиланням на офіційний сайт Міністерства оборони Росії повідомили, що в період з 21 по 27 травня в районі міст Липецьк, Воронеж та Рязань проводитимуться навчання російських військово-повітряних сил «Авіадартс-2014». Активна фаза цих навчань запланована на 24-25 травня. Вона передбачає на території Воронізької області відпрацювання «бойового застосування ракетного, бомбового та гарматного озброєння по наземним цілям, а також подолання системи ППО умовного супротивника».

Втім, ще 7 травня Путін заявляв, що російські війська відведені від кордонів з Україною. Однак НАТО і США спростовували цю інформацію.

РЕНАТ АХМЕТОВ ВИСТУПИВ
ПРОТИ СЕПАРАТИСТІВ

Український олігарх, власник холдингу «Систем Кепітал Менеджмент» Ренат Ахметов закликав працівників підприємств Донбасу до попереджувального страйку 20 травня, а також до акцій протесту в наступні дні проти сепаратистів із самопроголошеної Донецької народної республіки, яку в Україні визнано терористичною організацією.

Ренат Ахметов обурений, що вулицями Донбасу відкрито ходять

люди з автоматами і гранатометами, летять кров, а прихильники невизнаної «республіки» займаються мародерством, грабінництвом і захоплюють мирних жителів. «Це хіба мирне життя?» – запитує Ахметов. «Це боротьба проти мешканців нашого краю, це боротьба проти Донбасу. Це геноцид Донбасу. Я не дозволю знищити Донбас», – наголосив він.

На страйк 20 травня за закликм Ахметова вийшли маріупольські заводи «Метінвест». У Донецьку до них приєдналися комунальні підприємства, які підпорядковуються міськраді, державні підприємства та підприємства, які належать деяким депутатам міськради. Окрім того, понад 20 великих промислових підприємств Дніпропетровщини «проголосували» виробничими гудками за мир і стабільність в Україні та виказали свій протест проти сепаратизму, тероризму й насилля.

Р. Ахметов пообіцяв, що гудки протесту лунатимуть щодня, доки на Донбасі не встановиться мир.

АРСЕНІЙ ЯЦЕНЮК
ПРОПОНУЄ КУПУВАТИ
ГАЗ НА УКРАЇНСЬКО-
РОСІЙСЬКОМУ КОРДОНІ

Україна пропонує Європі купувати природний газ на українсько-російському кордоні. Про це йдеться в повідомленні прес-служби Кабінету міністрів з посиланням на прем'єра України Арсенія Яценюка.

«Пропонуємо перенести точку прийому російського природного газу на російсько-український кордон і підписати нові відповідні договори, які дозволять європейським газовим компаніям використовувати вільні потужності українських підземних сховищ газу в загальних інтересах енергетичної безпеки», – наголошується в повідомленні.

Яценюк заявив, «що незважаючи на доклади Україною та Європейським Союзом зусилля, російська сторона не демонструє готовності до врегулювання питання постачання природного газу з Росії в Україну та до країн ЄС». Також у повідомленні наголошується, що Україна як учасниця Європейської енергетичної гартії і Енергетичного співтовариства офіційно заявляє про необхідність спільної модернізації та експлуатації української газотранспортної системи, включаючи підземні газосховища, українською державою із залученням інвесторів з ЄС і США. «Окремо зазначаємо, що Росія не є стороною згаданих міжнародних інструментів, які встановлюють прозорі правила забезпечення енергетичної безпеки європейського континенту», – йдеться в повідомленні.

РОСІЙСЬКІ ТЕЛЕКАНАЛИ
У НОВИНАХ ПРО УКРАЇНУ
ВИКОРИСТОВУЮТЬ
«25-Й КАДР»

Фахівці Служби безпеки України виявили використання російсь-

ськими телеканалами забороненої міжнародним законодавством маніпулятивної технології, так званого «25-го кадру», у новинних сюжетах про Україну. Про це повідомила речниця Служби безпеки України Марина Остапенко.

«Наші фахівці проводили дослідження – два місяці вивчали телеканали, телеэфіри Росії, зокрема телеканалу «Росія 24». І є беззаперечні докази того, що російські ЗМІ вдаються до небезпечного психологічного впливу, який формує негативні думки. Ці методи заборонені і російським, і міжнародним законодавством – використання так званого «25-го кадру», – сказала Остапенко.

На брифінгу були продемонстровані кілька розкадровок новин російських телеканалів щодо подій в Україні, на яких під час стоп-кадру видно написи «убивають бандити», «Правий сектор убиває», «Правий сектор – каратели», «Національна гвардія – убийці». Крім того, СБУ встановила, що російські телеканали використовують й інші методи впливу на глядачів, зокрема поширюють напівправду, посиляються на вигадані джерела, показують деталізовані сцени вбивств і насильства й намагаються емоційно впливати на глядача.

ООН: В УКРАЇНІ ВЖЕ
10 ТИСЯЧ ВНУТРІШНІХ
ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

Переміщення українців з одного регіону в інший почалось перед березневим референдумом у Криму і з того часу стабільно зростає. Кількість таких внутрішньо переселених осіб сягнула майже 10 тисяч. Про це йдеться у повідомленні агенції ООН у справах біженців.

Як зазначається, серед потерпілого населення є люди, котрі були переміщені двічі: спочатку з Криму, а потім – зі сходу України. Більшість переміщених осіб – це кримські татари, однак місцева влада також нещодавно повідомила про збільшення кількості етнічних українців, росіян та змішаних сімей. Принаймні третина переселенців – це діти.

Більшість сімей переїжджають до Центральної (45%) і Західної України (26%), хоча частина осіб також були розміщені на півдні та сході. Серед причин, які озвучують переміщені особи: прямі особисті погрози, побоювання переслідувань чи загальна небезпечна ситуація. Дехто повідомляє про погрози, які вони отримують телефоном чи через соціальні мережі, або у формі повідомлень, які вони знаходять біля своїх помешкань.

Ключові проблеми, які постають перед внутрішньо переселеними особами (ВПО) – це доступ до соціальних послуг, наявність постійного житла та оформлення реєстрації за місцем проживання. Останнє необхідне для доступу до економічних та соціальних прав, а також засобів існування.

За повідомленнями українських видань та інформаційних агенцій

АМЕРИКА СЬОГОДНІ

Катерина Кіндрась,
власний кореспондент
«Нової газети» в Америці

Час неблаганно летить – здавалося б, тільки недавно Америка слухала другу інавгураційну промову Барака Обами, а вже минуло майже два роки. Ще стільки ж і 44-му президентові США доведеться передати ключі від Білого дому сво-

В залежності від успіхів чи невдач потенційних кандидатів партійної структури орієнтують свій актив на підтримку тих з них, хто користується популярністю в донорів. Як наслідок, у списку кандидатів від кожної партії перед виборами повинні залишитися лише сильніші й фінансово стійкі політики. Це робиться ще й для недопущення до загальнонаціональних дебатів відвертих маргіналів і скомпроментованих осіб, здатних підірвати довіру до партії в цілому.

Чергові вибори президентства США відбудуться 8 листопада 2016 року. Делегати від політичних партій офіційно будуть висунуті в президенти на з'їздах (конвенціях), котрі зазвичай відбуваються в середині літа. З'їздам передують процес попередніх внутрішньопартійних виборів – праймериз. Прихильники партій у кожному зі штатів обирають делегатів, котрі голосуватимуть за того чи іншого кандидата на з'їзді. Перші праймериз відбуваються в штатах Нью-Гемпшир та Айова на початку січня року виборів.

45-м президентом США може стати Гілларі Родем Клінтон

ЧИ ПІДЕ ГІЛЛАРІ КЛІНТОН У ПРЕЗИДЕНТИ?

ему наступнику чи наступниці. Віднедавна в американських ЗМІ розпочалася похвалена дискусія про те, кого дві головні партії Америки висунуть кандидатами в президенти на виборах 2016 року.

Якщо в демократів усе більш-менш ясно – у висуванні Гілларі Клінтон ніхто не сумнівається, то в Республіканській партії буде напружена внутрішня боротьба, позаяк очевидного лідера там немає. І хоч до чергових президентських виборів залишається ще більше двох років, перші пропозиції лунають вже сьогодні, оскільки в країні розпочалися так звані «приховані праймериз», коли потенційні спонсори придивляються до можливих кандидатів, знайомляться з ними та їхніми командами, вивчають шанси на висунення й загальну перемогу.

Подібні оглядини завжди відбуваються завчасно. До моменту офіційного висунення і кандидатів, і спонсорам треба мати якомога більш ясне уявлення про те, з ким доведеться мати справу під час кампанії й на яких умовах. Політики, які не зуміли добитися симпатії впливових жертводавців, відсіюються вже на цьому етапі: без солідної фінансової підтримки в президенти США пробитися практично неможливо. Ті, хто зумів переконати донорів у своїй перспективності, приступають до створення мережі активних прихильників, котрі агітуватимуть за свого кандидата й збиратимуть для нього пожертви після офіційного початку кампанії.

Терміни проведення «прихованих праймериз» кожний встановлює для себе сам, але звичайно цей процес розтягується на місяці. Кандидатам це дає можливість розрекламувати себе якомога більшої кількості потенційних спонсорів, котрі, в свою чергу, можуть зробити висновки на підставі довготривалих спостережень за політиками.

«Приховані праймериз», як видно з самої назви, не є публічними, переговори ведуться за зачиненими дверима. Однак за перебігом цього процесу дуже уважно стежить керівництво як Республіканської, так і Демократичної партій.

Невдовзі Гілларі стане бабусею, позаяк її донька Челсі чекає дитину

Окрім фінансового й політичного виміру, у «прихованих праймериз» є ще й медійний. Преса з особливою прискіпливістю стежить за тими політиками, які вибиваються в лідери опитувань громадської думки і, використовуючи власні джерела інформації, розбирає успіхи цих людей під час переговорів з донорами та їхні партійні заслуги. Політики, які націлилися на участь у виборах, вже сьогодні, до оголошення передвиборчої кампанії, повинні діяти й висловлюватися вкрай обережно, оскільки ЗМІ роздивляються кожний їхній крок під мікроскопом.

Нині потенційні кандидати від республіканців і демократів перебувають в дуже різних умовах. Згідно з даними численних опитувань громадської думки, рейтинг колишнього держсекретаря США Гілларі Клінтон суттєво вищий, ніж у всіх її потенційних конкурентів-демократів разом узятих. Хоч сама Гілларі ще жодного разу не підтвердила, що балотуватиметься 2016 року в президенти. Востаннє вона відповіла на словесну атаку журналістів жартом: «Я й так щоранку беру участь у перегонах – довкола парку». Втім, ніхто не сумнівається, що саме Гілларі Клінтон стане грізною зброєю демократів восени 2016 року. Її діяльність схвалюють майже 70 відсотків демократів, які мають право голо-

ноупартійних перегонів, то колишня перша леді вже забезпечила собі місце у фіналі.

У республіканців ситуація принципово інша. Після розгрому на президентських виборах 2012 року в їхніх лавах панувало сум'яття. Поразка Міта Ромні продемонструвала проблему, про яку давно говорили і релігійних людей в американському суспільстві неухильно зменшується. Представників же національних меншин, атеїстів й людей, котрі залежать від державної системи соціального забезпечення, стає дедалі більше, а вони традиційно голосують за демократів. Що ще гірше, деякі традиційно «республіканські» штати (наприклад, Техас) з демографічних причин поступово стають спірними – демократи завойовують там дедалі більше виборчих посад.

Єдиної точки зору на те, як розвернути ситуацію, у республіканців немає. Хитання в їхніх лавах доволі чітко віддзеркалює ситуація з потенційними кандидатами в президенти.

За останніми опитуваннями громадської думки, найпопулярнішим республіканцем нині є колишній губернатор штату Арканзас Майк Гаккабі – один з найбільш консервативних лідерів американських правих. Він відомий радикальною позицією з низки важливих соціальних питань: прав меншин, свободи носіння зброї, абортів і нелегальної імміграції. Рейтинг колишнього губернатора коливається в межах 15-відсоткової позначки, однак більших перспектив зростання в нього немає: окрім таких самих радикалів, за нього голосуватимуть небагато американців. У деяких опитуваннях його навіть не вносять до списку потенційних кандидатів, усвідомлюючи обмеженість його електоральної бази.

Добрі шанси мав нинішній губернатор Нью-Джерсі Кріс Крісті. Але після скандалу з мостом імені Джорджа Вашингтона, коли за

його наказом навмисно перекрили кілька ліній, аби в такий спосіб помститися місту Форт Лі за те, що той не підтримав Крісті на губернаторських виборах, його шанси різко впали. Енергійний й різкий губернатор представ перед виборцями зовсім в іншому світлі. З'ясувалося, що він дріб'язковий і мстливий чоловік, який оточує себе такими самими працівниками.

Далі йдуть відразу три фігури, кожна з яких викликає симпатії приблизно в 11 відсотків республіканського електорату. Це конгресмен Пол Раян, який став відомим у національному масштабі в 2012 році, коли зголосився балотуватися у віце-президенти США поруч з кандидатом в президенти Мітом Ромні. Він відомий тим, що побудував свою кампанію на вимогах різко скоротити витрати бюджету на підтримку малоімущим і зберегти податкові пільги для найбагатших мешканців країни. Нічим іншим він особливо не запам'ятався і тепер про нього кажуть як про людину з учорашніх новин.

Набагато цікавіші колишній губернатор Флориди Джейб Буш і сенатор від штату Кентакі Ренд Пол. З різних причин вважається, що вони зможуть об'єднати довкола себе не тільки переконаних республіканців, але й незалежних виборців і навіть частину демократів.

Серед імовірних кандидатів-республіканців називають також сенаторів Теда Круза (Техас) й Марко Рубіо (Флорида). Однак їхні шанси стати навіть кандидатами в президенти невеликі.

Нині впевнена самотність Гілларі Клінтон на чолі кандидатів від демократів і жорстка боротьба серед республіканців вкрай негативно позначається на становищі останніх. Згідно з опитуваннями громадської думки, в очному протистоянні колишня перша леді й держсекретар Америки Гілларі Клінтон перемає з 10-відсотковим відривом кожного з кандидатів-республіканців. Залишається лише дочекатися, коли після чергових перегонів довкола парку вона оголосить нарешті, що братиме участь у президентських перегонах-2016.

В АМЕРИЦІ

КАЛІФОРНІЯ У ВОГНІ

Пожежі, які охопили минулого тижня каліфорнійський округ Сан-Дієго, вже знищили десятки житлових будинків. В окрузі введено надзвичайний стан. За даними місцевої влади, в регіоні зафіксовано відразу кілька точок загоряння, з яких пожежа вогняним валом поширюється Каліфорнією. Вогнем охоплено щонайменше 600 гектарів території округу Сан-Дієго, він перекинувся також на будинки в місті Карлсбад. Нині околиці міста затягнуто густим димом, на шляхах утворилися корки, сотні автомобілів стоять у чергах біля автозаправочних станцій.

Місцева влада евакуювала населення з найбільш небезпечних зон. Більше 40 тисяч осіб евакуйовано, зокрема, з військової бази морських піхотинців в Кемп-Пендлтоні, в тому числі члени родин військовиків та цивільний персонал бази.

У регіоні тим часом зберігається аномальна спека – температура повітря регулярно сягає позначки 40 градусів за Цельсієм. І це серйозно заважає боротися з пожежами. За останніми даними, цим займаються нині майже 2 тисячі пожежників і кілька спеціальних літаків.

АМЕРИКАНЦІ
ВИМАГАЮТЬ ВИЗНАТИ
РОСІЮ ПОПЛІЧНИЦЕЮ
ТЕРОРИЗМУ

Петиція з вимогою внести Росію до списку держав-поплічників тероризму, розміщена 23 квітня на сайті Білого дому, 20 травня набрала більше 100 тисяч підписів. Тепер, згідно з правилами сайту, адміністрація США зобов'язана на неї відреагувати. Хоч на практиці Білий дім часто ухиляється від відповіді на багато подібних звернень, пояснюючи це тим, що їхня тема не входить до його компетенції.

За переконанням авторів петиції, Росія веде нині проти України «неоголошену війну» – російські диверсанти, маскуючись під місцевих мешканців або прикриваючись ними, намагаються посіяти хаос і криваве протистояння груп людей, аби таким чином вплинути на політику України. Захоплення адміністративних будівель, викрадення і вбивства людей, на думку авторів петиції, також відбуваються за наказами з Москви. Це стратегія Путіна, який пройшов відповідний вишкіл у надрах КДБ. У зв'язку з цим автори петиції закликають Білий дім негайно внести Росію до списку країн, які

потурбують міжнародному тероризму.

Нині до списку країн-спонсорів тероризму входять Іран, Сирія, Куба й Судан. По відношенню до цих країн діють американські санкції: заборона на поставки зброї й низка фінансових обмежень.

100 ОФІЦІЙНИХ
СПОСТЕРІГАЧІВ ВІД США

Сполучені Штати відрядили на президентські вибори в Україні 25 травня 100 офіційних спостерігачів. Про це повідомила речник Держдепартаменту США Джен Псакі.

«США нададуть приблизно десяту частину спостерігачів», – сказала Псакі, уточнивши, що моніторингова місія ОБСЄ відрядила в Україну майже 100 довгострокових і 900 короткочасних спостерігачів. В американській делегації будуть члени Конгресу та Гельсінської групи. Також США виділили 11,4 мільйона доларів на підтримку виборів в Україні, уточнила Псакі.

В цілому, за даними держдепартаменту, Україна готова до проведення виборів. «З 2013 округних виборчих комісій по всій країні, згідно з даними ЦВК, сьогодні закрилися 11 виборчих комісій у Донецькій і Луганській областях», – сказала Псакі. Вона заявила, що це сталося через погрози з боку так званих Донецької і Луганської народних республік. «Але навіть у Донецьку та Луганську округні виборчі комісії працюють, незважаючи на складну ситуацію», – додала речниця Держдепартаменту.

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ДЕМОКРАТИЧНИЙ
ІНСТИТУТ – НА
УКРАЇНСЬКИХ ВИБОРАХ

За президентськими виборами в Україні спостерігатиме делегація Національного демократичного інституту (NDI) США на чолі з колишнім державним секретарем Мадлен Олбрайт. Своїми спостереженнями та висновками члени делегації поділяться на спеціальній прес-конференції, запланованій у Києві на понеділок 26 травня.

В опублікованій напередодні заяві інституту, його експерти поділяють передвиборчу ситуацію в країні на три категорії. В результаті окупації Криму Росією, наголошується у заяві, мешканці півострова не мають можливості голосувати. У Донецькій та Луганській областях виборчий процес вже порушено та існує серйозна загроза погіршення ситуації в день виборів, зазначають експерти NDI.

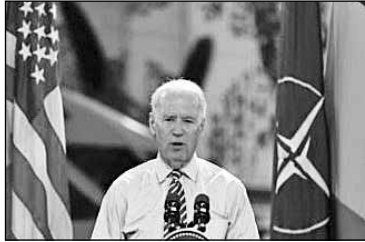

Однак, пишуть вони, на решті території України, яка покриває понад вісімдесят відсотків зареєстрованих виборців, підготовка до виборів проходить досить добре. В таких умовах надзвичайно важливо, аби українці, причетні до виборів, доклали усіх зусиль та за підтримки міжнародної громадськості подолали усі перешкоди для створення умов для максимального волевиявлення у день виборів, підкреслюють експерти Національного демократичного інституту США.

ДЖОЗЕФ БАЙДЕН
ЗВЕРНУВСЯ ДО
УЧАСНИКІВ НАВЧАНЬ
«КАРПАТСЬКА ВЕСНА»

Віце-президент США Джозеф Байден звернувся до учасників спільних американсько-румунських військових навчань «Карпатська весна». Виступаючи 20 травня на базі військово-повітряних сил Отопені, він також говорив про ситуацію в Україні.

«Сьогодні російська агресія в Криму, менш ніж в 250 милях від румунської території, від кордонів країни НАТО, нагадує нам, чому потрібне НАТО і чому Румунія належить до НАТО. Те, що Росія зробила, порушує не лише суверенітет України, але й основний принцип, за який ми боролися в ХХ столітті і думали, що

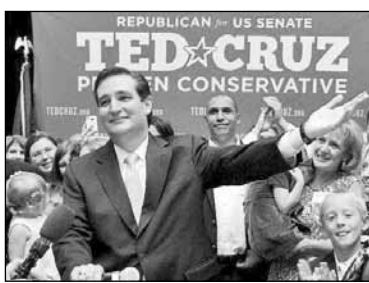
його вже остаточно встановлено. Кордони Європи не може бути змінено під загрозою зброї, і саме тому ми продовжуємо засуджувати незаконну окупацію Криму Росією. Доти, доки тривають зусилля Росії по дестабілізації України, ми мусимо залишатися рішучими в тому, щоб накладати ще болючіші санкції проти Росії, вдаючись до спільних заходів. Але наша стратегія це щось більше, ніж просто накладати відчутні санкції. Це принципово стосується інвестування в оновлення НАТО, яке випливає з цієї кризи і працює в напрямку успішного самміту організації в Уельсі, сильнішої і об'єднаній. Америка й наші союзники по НАТО після брутальної агресії Росії проти України негайно збільшили військово-присутність в повітрі, на суходолі та в морі на східному фланзі НАТО», – сказав Дж.Байден.

СЕНАТОР ТЕД КРУЗ
ВІДВІДАЄ УКРАЇНУ

Сенатор Тед Круз, який може стати одним з кандидатів від Республіканської партії на президентських виборах 2016 року, має намір відвідати Україну до кінця травня і зустрітись з лідерами Майдану, який усунув від влади проросійський режим Януковича.

Круз часто згадується в числі ймовірних претендентів на Білий дім, і його турне, в ході якого він також відвідає інші країни Східної Європи та Ізраїль, можна розглядати як спробу продемонструвати свою компетенцію в питаннях зовнішньої політики.

Республіканець Круз є членом комітету Сенату з питань збройних сил. Організатором поїздки виступає консервативна зовнішньопо-

літична організація Secure America Now, і Круз буде єдиним законодавцем у складі групи, повідомили в його апараті.

«Сенатор Круз з нетерпінням чекає зустрічі з лідерами і впливовими людьми в кожному з цих регіонів, щоб вислухати їхні проблеми, дізнатися про їхні ідеї і досвід та краще усвідомити ситуацію на місцях», – сказала прес-секретар сенатора Кетрін Фрейзер. Круз заявляв, що США повинні розмістити батареї ПРО в Польщі й Чехії як гарантію для Східної Європи, а також виступав за експорт зрізженого природного газу для зменшення енергетичної залежності України від Росії.

ШЕФ ПЕНТАГОНУ:
«США ЗРОБЛЯТЬ УСЕ,
ЩОБ ІРАН НЕ МАВ
ЯДЕРНОЇ ЗБРОЇ»

Міністр оборони США Чак Гейгел заявив 20 травня, що Вашингтон зробить усе можливе, щоб Іран не мав ядерної зброї. Він зробив таку заяву під час переговорів у Відні між Іраном та країнами «шіст-ки».

Раніше Гейгел дав таку саму обіцянку під час зустрічі в Єрусалимі прем'єр-міністру Ізраїлю Беньяміну Нетаньягу, який скептично оцінює переговори в справі іранської ядерної програми. Нетаньягу заявляє, що Іран, маскуючись переговорами, намагається «ввести в оману міжнародну громадськість».

У Відні відбувається вже четвертий раунд переговорів, метою яких є остаточне опрацювання угоди про скорочення іранської ядерної програми навісним на пом'якшення санкцій. На переговорах з Іраном беруть участь представники Сполучених Штатів, Франції, Німеччини, Великої Британії, Китаю й Росії. Вони розраховують, що угоду буде підписано до 20 липня.

ВАШИНГТОН
ЗВИНУВАТИВ КИТАЙ
У КІБЕРШПИГУНСТВІ

США звинуватили Китай у кібершпигунстві стосовно американських компаній. За словами міністра юстиції США Еріка Голдера, виявлені порушення китайськи-

ми військовими офіцерами дуже серйозні і вимагають «жорсткої відповіді».

Міністерство юстиції США оголосило про висунення кримінальних звинувачень проти п'ятиох китайських військових високопосадовців. Звинувачення стосуються викрадення таємної інформації методами кібершпигунства. Офіцерів Народно-визвольної армії Китаю звинувачують у зломі інтернет-сайтів приватних компаній з метою отримання конкурентних переваг. Голова відділу національної безпеки Міністерства юстиції Джон Карлін заявив, що «ми вперше надаємо розголосу обличчя та імена тих, хто перебуває за своїми комп'ютерами у Шанхаї і краде таємниці в американських компаній». Серед компаній, уражених діями гакерів, фірми Westinghouse, SolarWorld, US Steel, Alcoa і Allegheny Technologies, а також профспілка американських сталеварів.

Пекін різко відреагував на звинувачення Вашингтона. Як повідомило агентство Сінхуа, речник Міністерства закордонних справ Китаю заявив, що вони ґрунтуються на «зумисне сфабрикованих фактах», які «порушують норми міжнародних відносин». Він також закликав Вашингтон «негайно виправити помилки та відмовитися від висунутого звинувачення». Чинючому також заявив, що Китай сам став жертвою «серйозних кіберкрадіжок, підслуховування та стеження з боку США».

МУЗЕЙ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ
11 ВЕРЕСНЯ

Президент США Барак Обама офіційно відкрив 15 травня меморіальний музей у Нью-Йорку, присвячений терактам 11 вересня 2001 року. Разом з ним були присутні ті, кому вдалося пережити падіння веж-близнюків Всесвітнього торговельного центру й вцілілі представники рятувальних служб. Для публічного огляду музей відчинив свої двері 21 травня.

Перед початком церемонії Барак Обама разом з дружиною оглянули експозицію музею, в тому числі особисті речі загиблих, стіну з фотографіями жертв та понівечений пожежний автомобіль. Разом з ними на відкритті були присутні нинішній мер Нью-Йорка Білл де Блазіо, колишні мери міста Рудольф Джуліані й Майкл Блумберг, экс-президент США Білл Клінтон, а також його дружина, колишній державний секретар США Гілларі Клінтон.

У своєму виступі на церемонії відкриття музею Б.Обама сказав, що тепер «усі ми можемо подитися у вічі майже трьом тисячам безневинно вбитим душам». «Ми можемо доторкнутися до табличок з їхніми іменами, почути їхні голоси, побачити повсякденні речі, в яких віддзеркалилася краса їхніх життів – обручки, шолом пожежника, начищену бляху поліцейського», – сказав президент.

За повідомленнями світових та американських інформаційних агенцій

Selfreliance
Ukrainian American Federal Credit Union

PLATINUM

Без Щорічної Оплати

2332 W. Chicago Ave. Chicago IL 773-328-7500
5000 N. Cumberland Ave. Chicago IL 773-589-0077
136 E. Illinois Ave. #100, Palatine IL 847-359-5911

Selfreliance.Com
300 E. Army Trail, Bloomingdale IL 630-307-0079
8410 W. 131st Street, Palos Park IL 708-923-1912

734 Sandford Ave. Newark NJ 973-373-7839
558 Summit Ave. Jersey City NJ 201-795-4061
60-C N. Jefferson Rd. Whippany NJ 973-887-2776

Your savings federally insured to at least \$250,000
and backed by the full faith and credit of the United States Government

NCUA

National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency

**Full
Financial
Services**

*Annual Percentage Rate. Річна % ставка на день 1 серпня 2011 р. становить 9.9%. Сконтакуйтеся з Касою "Самопоміч", щоб довідатися сучасні ставки, які міняються. Ця пропозиція чинна від 15 березня 2012 р. і може бути скасована без попереднього повідомлення. Тільки для дійсних і нових членів Кредитівки. За додатковою інформацією телефонуйте на № 888.222.8571.

ЧЕРВОНЕ – ТО ЛЮБОВ, А ЧОРНЕ – ТО ЖУРБА...

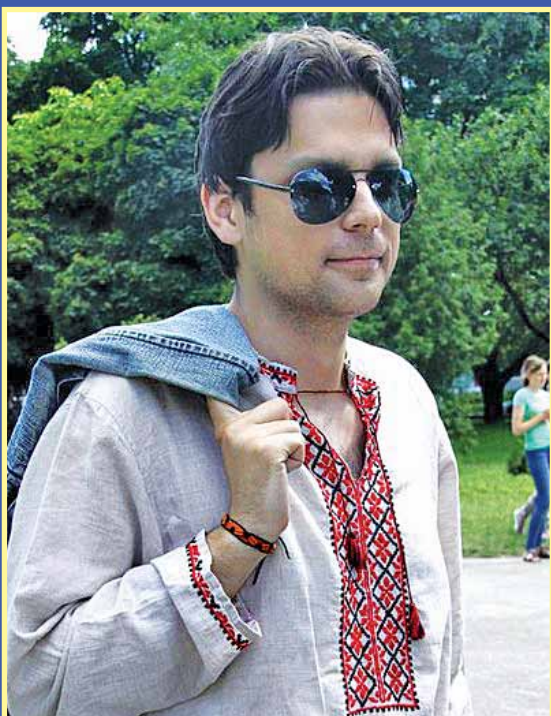

Здається, ніколи за останнє двадцятиліття ці два кольори не були такими промовистими на «полотні» нашої історії, як сьогодні.

17 травня в Києві й багатьох інших містах України та світу відбулися паради вишиванок. Сивочолі, молоді й зовсім юні українці й неукраїнці одягнули цього дня свої найкращі вишиванки не задля моди чи ритуалу, а як символ самоідентифікації та єднання,

як генетичний код, як позивні для тих, хто раптом засумнівався, хто він є, чиїх батьків, якої землі.

У Києві, де парад відбувся 13-й раз, протягом усього маршруту учасники зупинялися біля визначних місць столиці – аби заспівати національний гімн, аби нагадати собі та іншим, що немає у нас нічого дорожчого, ніж Україна, за яку, якщо заголосять дзвони й заграють сурми, не шкода віддати навіть свої життя...

**SELF RELIANCE (NJ)
FEDERAL CREDIT UNION**

**Самопоміч (Н.Дж.)
Федеральна Кредитна Спілка**

Principal Office
851 Allwood Road
Clifton, NJ 07012
(973) 471 - 0700

Botany Village Office
237 Dayton Ave.
Clifton, NJ 07011
(973) 772 - 0620

Toll Free:

1-888-BANK UKE
www.bankuke.com

15-yr Fixed
Mortgage: **3.25%** rate*

7/1/30 ARM
Mortgage: **3.175%** rate**

Business
Loans from **4.50%** APR

Please call,
(973) 471-0700, ext 117

*1.5% APR **1.013% APR
All rates are effective April 22, 2014 and are subject to change without notice.

FREE ADMISSION! - \$20 RIDE BRACELET SATURDAY 1-4

Yonkers Ukrainian Heritage Festival

On the Grounds of
St. Michael's Ukrainian Catholic Church
North Broadway & Shonnard Place - Yonkers, NY

Friday June 13th

6-10 PM

Saturday June 14th

1-10 PM

Sunday June 15th

1-7 PM

*Established
1986*

**VOCAL GROUPS & DANCERS
TRADITIONAL ARTS & CRAFTS
TRADITIONAL UKRAINIAN FOOD
VARENYKY - HOLUBTSI - KOBASY
RIDES & GAMES**

www.yonkersukrainianfestival.org

Страхування життя — чим воно корисне для мене?

“Адекватне страхування життя забезпечує покриття витрат на останні медичні і похоронні послуги, а також для оплати податків і погашення боргів, які близька вам людина могла мати.”

Телефонуйте:
888-538-2833

Наявне не в усіх штатах.

EAST VILLAGE MEAT MARKET J. Baczynsky

Найпопулярніший у Нью-Йорку
український м'ясний магазин пропонує
широкий вибір вуджених домашніх ковбас та
свіжовиготовлених гарячих і холодних виробів
української та європейської кухні.

Tel. (212) 228 - 5590

Fax (212) 979 - 6593

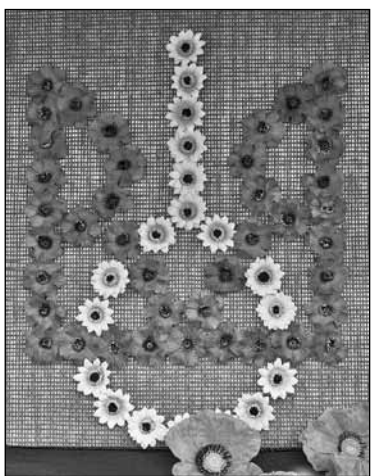
E-mail: Eastvillagemeats@hotmail.com

139 2nd Ave. (Bet. 8th and 9th Streets)
NEW YORK, NY 10003

Store Hours
Monday – Thursday 8:00 am – 6:00 pm
Friday 8:00 am – 7:00 pm
Saturday 8:00 am – 6:00 pm

VISA • MASTERCARD • ACCEPTED

ФЕСТИВАЛІ

Жоден український фестиваль у світі не обходиться без легендарного гопака

УКРАЇНА В МАНГЕТЕНІ

16-18 ТРАВНЯ В НЬЮ-ЙОРКУ ВІДБУВСЯ 38-Й УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ ПІД ПОКРОВОМ ЦЕРКВИ СВЯТОГО ЮРА

Великі традиції розпочинаються з найменших

Анна Бачинська, колишня співачка Львівської опери й директорка мистецької програми 38-го фестивалю

Фестиваль розпочався в п'ятницю, 16 травня, з Божого благословення й напутнього слова отця Вернарда Панчука, настоятеля української католицької церкви Святого Юра – храму з ініціативи й старань якого це «свято України» на 7-й вулиці в Мангетені стало традиційним і відбулося ось уже тридцять восьмий раз.

Розмаїту й добірну концертну програму було представлено майже двома десятками танцювальних і пісенних колективів та ще стількома ж – солістами, спроможними задовольнити будь-які смаки, з Нью-Йорка, Нью-Джерсі та Коннектикута. Школи народного хореографічного мистецтва й бального танцю, хорові композиції, дуети та солоспіви, скрипалі, гітаристи й вокально-інструментальні гурти, початківці (4-5-літні дошкільнята шкіл українознавства) й справжні майстри, такі як колишня співачка Львівської опери Анна Бачинська та заслужена артистка України, спеціальна гостя з Івано-Франківщини Ірина Лончина...

Фестиваль працював відразу на кількох «мистецьких майданчиках». Удень – концерти, ярмарок, розваги під відкритим небом, а в суботу ввечері – за-

Гостя з Івано-Франківщини – Заслужена артистка України Ірина Лончина

бава під звуки гурту «Анна-Марія». Своєрідною дотичною до свята став й Український музей, що на сусідній, 6-й вулиці, де в ці дні відбулися зустрічі з київськими кіномитцями творчого об'єднання «Babylon'13» – учасниками ще одного українського фестивалю «KinofestNYC»,

відкриття виставки «We are all Ukraine» та театралізоване дійство «Темна ніч, ясні зорі» мистецької групи «Яра». Можливо, в тому є сенс, щоб у майбутньому кількість таких «майданчиків» розширити й проводити для всіх бажаючих, наприклад, різноміснотні короткі майстер-

Алекс Лабунька та Богдан Савицький, чільні працівники кредитівки «Самопоміч» (Нью-Йорк), яка виступила «платиновим» спонсором 38-го фестивалю, з Джейсоном Бірчардом, головним менеджером легендарного ресторану «Веселка», якому цього року виповнюється 60 років з дня заснування

класи з українського народного танцю, писанкарства, народних ремесел... Подібний фестиваль довелося якось бачити в Аргентині, в місті Санта-Фе. Правда, був він міжнародний, але українці залюбки брали на ньому класи танго, а перуанці наполегливо студіювали наш гопак.

Весняний фестиваль на 7-й вулиці – найоб'єктивніший барометр життя української громади Великого Нью-Йорка. За його дзвінкостю, злагожденістю, велелюддям можна вивчати настрої й «больові точки» американського українства.

Разом з «РАЗОМ»

Найбільшою популярністю користувалися вареники та ковбаски

І буде син, і буде мати...

Обличчя фестивалю

В суботу на перетині Другої авеню й 7-ї вулиці стояв великий автомобіль-важкоавтомобіль, немов притягнутий з вулиці Грушевського, але вцілілий. На його лівий бік спіралася гігантська «картина» – фрагмент київського Майдану січнево-лютневої пори. З барикадами, прапорами, нескореним духом і написом «Україна піднімається!» І хоча не зовсім було зрозуміло – це стаціонарна, так би мовити, інсталяція чи хтось привіз свій «мистецький крам» на продаж, композиція примушувала кожного, хто заходив у фестивальне містечко, призупинятися й подумки переноситися в зовсім іншу реальність – туди, де ще зовсім недавно виборювалася свобода України й писалася одна з найяскравіших сторінок її історії.

Саме тому цьогорічний фестиваль був чимось значно більшим, ніж традиційне свято української пісні, танцю, народної творчості. Це був фестиваль гідності й єдності з Україною – посеред його гостей можна було бачити грузинів у національних бурках з синьо-жовтими стрічками і кримських татар в українських вишиванках, бруклінських одеситів, обгорнутих синьо-

Розділити радість українського свята прийшли й представники сонячної Грузії

жовтими полотнищами, і афро-американців, які віталися «Слава Україні!» майже без акценту. Хлопці й дівчата з об'єднання «Разом» продавали «футболки» із символікою Майдану, виручені гроші підуть у фонд підтримки Майдану.

Головним, «платиновим» спонсором 38-го Українського фестивалю виступила Федеральна кредитова кооператива «Самопоміч» у Нью-Йорку. Серед найщедріших жертводавців – «золоті» спонсори: родина Дробенків, власників крамниці «Арка» та ресторану «Cloister»,

компанія WDT (World Direct Telecommunications), лікар Тарас Одулак (East Village Chiropractic), а також родина Росцішевських («Blue & Gold Bar») та ресторан «Stage East Village Diner» («бронзові» спонсори).

Особлива вдячність від громади за проведення цього традиційного фестивалю, без якого не можна уявити організованого громадського життя української Америки, настоятелям церкви Святого Юра о.Вернард Панчуку, о. Петру Шишці, брату Йосифу, Анні Бачинській (директору мистецької програми), Андрію

Стасіву (голови фестивального комітету, ведучому), Ользі Жураківській (ведучій фестивалю), Ірині Гордєєвій (адміністратору), Марії Маслович (скарбнику), Ірені Савіано (офіс-менеджері академії Св.Юра), Віктору Сидіру (звукорежисеру, заслуженому артисту естрадного мистецтва України), Яркові Добрянському (продюсеру), Івану Бернацькому (народному артисту України, спонсору), Джейсону Бірчарду (головному менеджеру ресторану «Веселка»). Низький уклін й десяткам помічників-добровольців, які самовіддано працювали «за лаштунками» фестивалю – ліпили вареники, пекли, варили, смажили, прибирали,мили посуд, встановлювали намети, оздоблювали їх. Без них 38-й фестиваль просто не відбувся б.

Організатори фестивалю висловлюють щире вдячність усім і кожному, хто своєю участю, присутністю, допомогою, пожертвою прилучився до підтримки й продовження однієї з найкращих українських традицій Великого Нью-Йорку.

**Вл. інф.
Фото Богдана Грицьва,
Романа Верхняка
та «Нової газети»**

**Це найкраще місце для
збереження ваших
ощадностей!**

Інтернет: www.sumafcu.org

ВЕСНА: вся природа пробудилась! Не дрімайте! Якщо Ви платите оренду від \$1,200 і вище, то подумайте, чи не варто стати власником житла:

Наприклад, при купівлі кондомініуму або СО-ОР за \$200,000 із першим внеском \$20,000 та іпотекою у \$180,000 при 3.00% річних оплата буде така:

Кредит - \$759.00 Послуги - \$150.00 Податок - \$250.00 Разом - \$1,159.00

Не думайте довго, бо ціни на нерухомість зростають!

Наприклад: за \$100,000 банки виплачують річні дивіденди від \$50 до \$900 на рік ☹

Порівняйте з нашими: від \$750 до \$2,150 ☺

**Наші відсотки на позички теж кращі, ніж у сусідніх банках.
Телефонуйте 914-220-4900.**

Головне Бюро

125 Corporate Blvd
Yonkers, New York 10701
Tel: 914-220-4900
Fax: 914-220-4090
1-888-644-SUMA
E-mail: memberservice@sumafcu.org

Філія в Йонкерсі

301 Palisade Ave
Yonkers, NY 10703
Tel: 914-220-4900
Fax: 914-965-1936
E-mail: palisade@sumafcu.org

Філія в Спрінг' Велі

16 Twin Ave
Spring Valley, NY 10977
Tel: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335
E-mail: springvalley@sumafcu.org

Філія в Стамфорді

39 Clovelly Road
Stamford, CT 06902
Tel: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246
E-mail: stamford@sumafcu.org

Філія в Нью-Гейвен

555 George St.
New Haven, CT 06511
Tel: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677
E-mail: newhaven@sumafcu.org

Serving the Ukrainian Community of Philadelphia
UKRFCU.com
Ukrainian Selfreliance Federal Credit Union

AUTO LOAN SPECIAL

New Car • Refinance • Used Car

RATES AS LOW AS:

1.99% APR

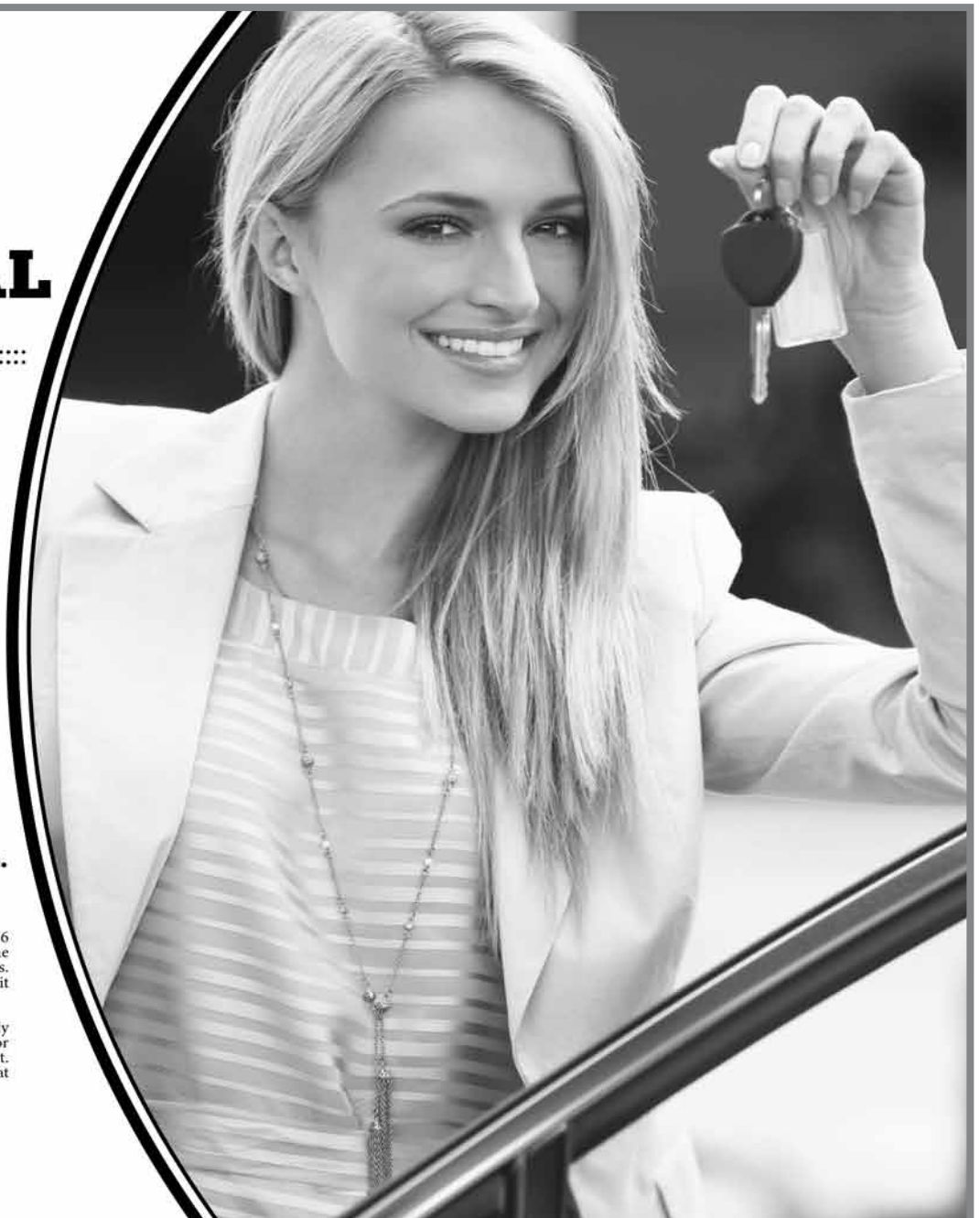
THE USFCU BENEFIT

- Pay less interest for your car over the course of your loan.
- Lower your monthly payments and free up some cash.
- Get the convenience of having your auto loan at your credit union.

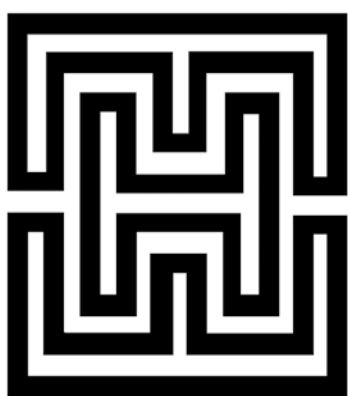
* DISCLOSURE:
New Car Loan - New car loans can qualify for 100% financing at 1.99% up to 5 years. 2.99% available for 6 year terms. Refinance Car Loan - A car loan from another financial institution can be refinanced with the USFCU if it is less than 1 year old. A refinanced car loan can qualify for 100% financing at 1.99% up to 5 years. Used Car Loans - Used car loans can qualify for 80% financing at 1.99% up to 4 years. Loans subject to credit qualification and approval.

Other conditions may apply. Terms of offer may be changed at any time. Automatic monthly transfer payments from a USFCU share draft (checking) account required. To receive any product or service by the USFCU, you must be a member of the USFCU by opening a share (savings) account. All new memberships are subject to USFCU membership terms and disclosures (see membership eligibility at www.ukrfcu.com or inquire at any USFCU location).

www.ukrfcu.com • 215.725.4430

ВІСНИК НТШ

Продовженням наукових пропам'ятних святкувань з нагоди 200-ліття Тараса Шевченка стало проведення у Нью-Йорку 28-29 березня трьох панелів літературознавчого симпозиуму за участю провідних спеціалістів Інституту літератури ім. Тараса Шевченка Національної Академії Наук України та українських американських вчених з Массачусетсу, Канзасу та Каліфорнії.

Учасники літературознавчого симпозиуму (зліва направо) - Віталій Чернецький, Михайло Назаренко, Олександр Боронь, Григорій Грабович, Анна Процик, Тамара Гундорова, Роман Коропецький, Олесь Федорук

ШЕВЧЕНКІАНА: ДО ПИТАННЯ ПРО «НАЦІОНАЛЬНОГО ПРОРОКА»

У вступному слові професор Григорій Грабович підсумував результати п'ятирічної праці НТШ-А для гідного відзначення двохсотлітнього ювілею, згадав про плановані та реальні формати нинішніх ювілейних ослав в Україні, і в інших частинах світу, наголосив на величезному світовому резонансі жертвового подвигу бійців Небесної сотні та лютевих революційних подій у Києві та інших містах України.

Основними темами наукової розмови стали теми доповідей, виголошених під час форуму: «Рання проза Пантелеймона Куліша і повісті Тараса Шевченка: компаративний аспект» (Олександр Боронь, Ін-т літератури НАН України), «Фольклорний образ Шевченка: типологія та паралелі» (Михайло Назаренко, Київський національний університет ім. Т.Шевченка), «Символи і образ Шевченка на Євромайдані», «Тарас Шевченко і народницька концепція культури» (Тамара Гундорова, Ін-т літератури НАН України), «Творчість Шевченка в контексті світового антиколоніального спротиву» (Віталій Чернецький, Університет штату Канзас), «Note 19 in Taras Shevchenko's Haidamaky» (Роман Коропецький, Каліфорнійський університет), «Reflections of Young Europe's Political Thought in the poetry of Shevchenko» (Анна Процик, університет міста Нью-Йорк), «Taras Shevchenko: The National Poet Revisited» (Григорій Грабович, Гарвардський університет).

Говорячи про типологічні збіги у ранній прозі П.Куліша та повістях Т.Шевченка, О.Боронь показав, що пошуки обох митців на зорі становлення української художньої прози відбувалися в одному річці і з використанням схожих композиційних та літературних засобів. На думку доповідача, важливою особливістю творів Т.Шевченка є відхід від побутово-етнографічного типу прози, хоча в розвитку художніх засобів він спирався не так на Кулішеву прозу 1840-х років, як на виразово-

значеннєві досягнення Є.Гребінки та Г.Квітки. Разом з тим, доповідач виокремив і спільні мотиви Кулішевої та Шевченкової прози і, передусім, спорідненість у сприйнятті вітчизняної історії, про що свідчать перегуки між історичними романами П.Куліша, з одного боку, та шевченковою повістю «Варнак» – з іншого.

М.Назаренко зупинився на особливостях виникнення та поширення фольклорних переказів про те, яким був Т.Шевченко у житті, а особливо про його незвичайні можливості як народно-го захисника та месника. «Шевченко – це вішун, Шевченко – це пророк і святий герой: такими переконаннями насичений фольклорний образ Т.Шевченка», – ствердив доповідач. Подібна ідеалізація визначних історичних осіб зустрічається не тільки в українському фольклорі, вона побутує і в середовищі інших народів. Відома міфологічна ідеалізація таких героїв історії Московського царства, як Разін та Пугачов, славетного російського письменника Льва Толстого. У другій половині XIX – початку XX століття серед простого народу багато говориться про чудесне народження Шевченка, він порівнюється з козаком-характерником, що не тільки звільнив селян, а й далі справедливо наділив їх землею. Також поширені були переконання, що в могилі Тараса Шевченка його тіла давно немає, що він на третій день воскрес, натомість у землі заховано гайдамацькі скариби, освячені ножи тощо. Базовий міф про повернення Шевченка має аналогії в слов'янському фольклорі. Проте у фольклорних переказах інших народів здебільшого повертається володар, цар, а тут повертається людина з народу, яка стала сакральною для своєї культури. У своїх спостереженнях доповідач посилався на теорію міфів у структурній етнології Клода Леві-Стросса та на праці українського літературознавця Станіслава Росовецького і висловив переконання, що погли-

блене вивчення еволюції міфів про Т.Шевченка допоможе краще зрозуміти функціонування української культури як цілісності.

«Двохсотлітній ювілей Тараса Шевченка відзначається на тлі драматичних політичних подій, які переживає наша країна», – наголосив у своїй доповіді О. Федорук. І додав: «Звичні офіційні церемонії не мають жодного значення проти самої присутності неначе живого Т. Шевченка на революційному Майдані, і це є найліпшим, яким тільки можна собі уявити, публічним пошануванням поета».

На думку Т. Гундорової, різні уявлення про народність поета складаються ще за життя Шевченка: Микола Костомаров говорить про субстанційну народність Шевченка, коли ідеальним читачем його творів є увесь український народ. Пантелеймон Куліш говорить, натомість, про селян та хуторян як основних реципієнтів творчості Шевченка і при цьому висуває ідею про поета як простонародного, або «мужичого поета». Ще за життя Кобзаря, хоча й на маргінесах, складається також уявлення про Шевченка як представника «середньої культури», призначеної для демократичної й різночинської освіченої публіки, дрібних дворян, міщан та освічених селян. Якщо проаналізувати повісті Шевченка, то саме до такої середньої публіки й апелює Шевченко у своїх творах. У доповіді обговорювалися дискусії навколо культурно-рецептивних ідентифікацій Шевченка. Зокрема, йшлося про розвінчування Михайлом Драгомановим тези про «мужичого поета», з одного боку, та критику Борисом Грінченком тези про «сільських читачів» як імпліцитних читачів творів Шевченка, з другого. І хоча Драгоманов і Грінченко мали протилежні погляди на шляхи розвитку модерної української культури, обидва критики сходилися у постромантичну добу в тому, що Шевченко є передусім творчою індивідуальністю, а не втіленням абстрактного «народного духу».

Віталій Чернецький зупинився на обставинах формування Т. Шевченком культу спротиву панівній культурі у його петербурзький період, відомий під умовною назвою «Три літа», становлення поета як першого національно освіченого українського інтелектуала, якому Україна відкрилася саме як «уявна спільнота». Про це промовисто свідчить гроно написаних ним у цей час творів, передусім «Кавказ», «Сон», «Великий льох», «Послання» тощо. На думку доповідача, усі ці твори, а надто «Кавказ», у яких поет промовляє не так до етнічної спільноти, як до громадянської нації, наворачують до усвідомлення неконечності антиколоніальної боротьби, і це усвідомлення знайшло нове трагічне втілення на Майдані в момент загибелі Сергія Нігояна. У цьому контексті В. Чернецький сказав і про загибель Шевченковим друга Якова де Бальмена та нагадав особливості життєпису останнього. Велике значення для формування всеукраїнського світовідчуття Тараса Шевченка та утвердження в антиколоніальних поглядах мала участь поета у реалізації відомого проекту «Мальовнича Україна», і поряд з цим відбувається також і його ознайомлення з панславистськими ідеями тогочасних слов'янських просвітителів, торкнувшись цих обставин творчого розвитку поета доповідач. У подібі царя Росії «Миколи Палкіна» Україна мала жорстокого колонізатора, якого не можна порівняти з колонізаторськими практиками Франції чи Британської імперії. «Історія Російської імперії повторюється знову й знову, неначе та платівка, яка ходить по колу і яка й нині несе великі небезпеки не тільки для України, але й для усього людства», – таким був підсумок дослідження В. Чернецького. Доповіді у подальшому перебігу конференції прозвучали англійською мовою. Р. Коропецький детально проаналізував припис ч. 19, себто одну з тих приміток, які Тарас Шевченко долучив до основного тексту поеми «Гайдамаки». А.

Процик проаналізувала впливи «Молодої Європи» – революційної націоналістичної організації, утвореної у Швейцарії 1834 року – на світоглядні принципи членів Кирило-Методіївського братства. Не оминувши увагою найперші дослідження «Молодої Європи», доповідач показала, як головні ідеї політичної програми цієї організації проникли до імперської Росії, а згодом знайшли відлуння в поезії Тараса Шевченка. Г. Грабович поділився своїми спостереженнями стосовно подій, обставин та впливів, які супроводжували Т. Шевченка на тих етапах його життя, коли він формувався як поет по-справжньому національний.

Поняття «національний поет» існує не в усіх народів та літературах, ствердив доповідач і пояснив причини відсутності подібного однозначного символу в літературах таких країн, як Америка чи Франція, де, на його переконання, роль національних духовних візирів припадає передусім на діячів політичних. Національними поетами не народжуються, національні поети, радше, витворюються з постатей тих чи інших митців слова силами уяви читачького загалу, активної суспільної верстви, уяви чи то сучасників, чи то пізніших поколінь, розвивши свою тезу Г. Грабович, додавши, що поняття «національний поет» особливо поширене серед слов'янських народів. «Серце болить, а розказувати треба», – нагадав Г. Грабович слова Т. Шевченка і зупинився на екскурсах поета в трагічні сторінки української історії. Зворушливим є те, що під час повернення Т. Шевченка із заслання, коли широко відомі були тільки перші видання його творів (усе інше не було ще й опубліковане), він уже сприймався як національний поет і пророк. Навіть серед тогочасних польських шанувальників поета, знайшовся читач, який пишичи йому поспіву, звернувся до Шевченка як до «святого народного пророка Малоросії».

Пресова група НТШ-А

НАШІ СВЯТИНІ

Дев'ятого березня Україна, а з нею і все людство відсвяткували славний ювілей – 200-ліття від дня народження генія українського народу, його пророка й заступника Тараса Григоровича Шевченка. А вже наступного дня відзначали сумну «некруглу» дату – 153-річчя від дня його смерті. 22 ж травня українство, як і всі люди, що

третьої години хворого відвідали ще кілька приятелів. Коли залишився в нього лише Лазаревський, Шевченко став казати, що навесні він поїде в Україну, що рідне повітря відновить його здоров'я: «От якби додому, том би я, може, одужав». Та не одужав. Перший поет України, останній її Кобзар, останній талант, що вийшов із принизливого для людства кріпацького стану, помер наступного дня, 10 березня 1861 року.

У день смерті поета всі, хто був увечері на панахиді, зі-

нувся з проханням до санкт-петербурзького генерал-губернатора видати дозвіл на перепоховання тіла Кобзаря в Україні. У квітні 1861 року труну викопали із землі, вклали в іншу, цинкову, і поставили на спеціальний ресорний повіз. Чорна труна вивершувалась на запряженому четвериком повозі. Перш ніж рушити в далекий шлях, заговорив Пантелеймон Куліш, соратник по Кирило-Методіївському братству: «Що ж се ти, батьку Тарасе, од'їжджаєш на Вкраїну без червоної китай-

Панихида під час перепоховання праху Шевченка. Київ, травень 1861 року

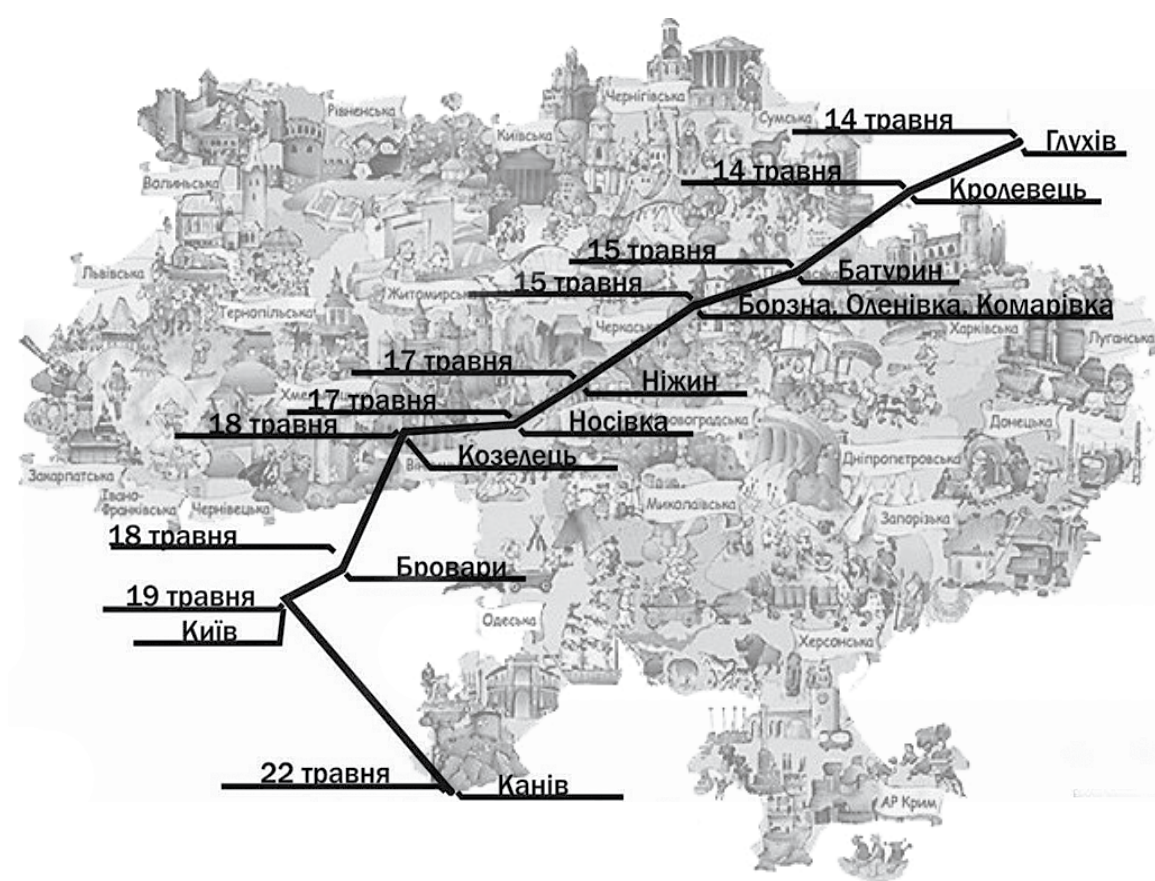
ОСТАННІЙ ШЛЯХ КОБЗАРЯ

цікавляться нашою самобутньою культурою та історією, повторять відзначення цієї жалобної дати, бо 153 роки тому Тараса Шевченка, згідно з його заповітом, перевезли з Петербурга й перепоховали в рідній українській землі.

Оглянемо ж прожиті геніальним українським поетом і художником його 47 років життєвого шляху: 24 роки – в кріпосному рабстві, 10 літ – волі, радостей життя і високої творчості, 11 років невимовно тяжкої солдатської муштри, яка геть підірвала його здоров'я, нарешті, три роки доживання в Петербурзі під постійним негласним наглядом жандармів.

Повернувшись до Петербурга зі своєї останньої подорожі Україною у вересні 1859 року, Тарас Григорович з листопада 1860 року почав часто нездужати. Наприкінці січня 1861 року Микола Лесков – російський письменник, приїхавши з Києва до Петербурга, відвідав поета, який мешкав при Академії мистецтв. Під час розмови Шевченко розпитував Лескова про Варшавську залізницю і Київське шосе, з сумом промовляючи: «Та коли б швидше ходили поштові екіпажі, не доїдеш живим на цих клятих перекладних, а їхати треба – помру я тут неодмінно, якщо залишусь». В 1861 році завершувалося будівництво шосе на всьому шляху від Києва до Петербурга. А їхати ґрунтовими дорогами 1118 верст, та ще на перекладних, міняючи коней через кожні 15-20 верст, було дуже важко. На такий переїзд витрачалося від 10 до 15 днів. Шосейну дорогу від Петербурга до Києва було відкрито 1 липня 1861 року, але, на жаль, до відкриття її Шевченко не дожив.

У суботу 9 березня 1861 року, в день народження поета, першим відвідав хворого Михайло Лазаревський (один із шести братів Лазаревських, друзів Шевченка). Тарас Григорович сидів на ліжку і важко дихав. Близько

Маршрут перевезення домовини з тілом Шевченка українськими землями

бралися в квартирі його друга й душеприкащика М. Лазаревського, де тоді ж було вирішено, як увічнити пам'ять Шевченка. Першим з восьми заходів вирішили перевезти тіло поета в Україну, згідно з його заповітом від 1845 року:

Як умру, то поховайте Мене на могилі, Серед степу широкого, На Вкраїні милій.

Для Шевченка Україна – найвища святиня земна, за неї він готовий був принести в жертву Богові й тіло, й душу, для неї він жив і страждав. І в 1847 році він прохав однієї ласки: упокоїти його кістки в рідній землі.

Хоча серце замучене, Поточене горем, Принести і положити На Дніпрових горах.

На другий день по смерті поета Лазаревський звер-

ки, заслуги козацької? Чим же нижчий ти од козацьких лицарів? Ні один вільний козак не сховався з цього світу без сеї останньої честі».

І труну поета накрили червоною китайкою, а жалобний повіз рушив зі Смоленського цвинтаря через Васильєвський острів, Адміралтейську площу і Невський проспект до станції Ніколаєвської залізниці. До Москви везли потягом. З Москви – старим поштовим шляхом через Тулу, Орел, Глухів, Батурин, Ніжин, Козелець, Носівку, Бровари. Про прибуття труни з прахом Шевченка до Броварів довідалася не лише громада міста, а й Києва. Незважаючи, що це був понеділок, попрощатися з Кобзарем прийшло багато людей. До Києва йшли довго, майже сім годин. Процесія почалася близько п'яти годин вечора у самому лісі, що зі сторони Броварів. У шляхетному пориві юнацького захоплення молоді, не чекаючи

дозволу духовної та світської влади, хотіла везти труну містом, просто до університетської церкви. Однак, митрополит вказав на найближчу до Дніпра церкву Різдва Христового, а генерал-губернатор, зі свого боку, поклав на отця Петра відповідальність за те, щоб у церкві не виголошувалося жодних промов.

Внаслідок такого розпорядження «властей предрядящих» студенти випрягли коней і на собі понесли тлінні останки поета аж до самісінької церкви Різдва, що на Подолі.

Виконуючи заповіт Шевченка поховати його на батьківщині, петербурзька громада українців все-таки остаточно не розв'язала питання, де саме поховати його. У жвавому листуванні між петербурзькими та київськими друзями поета одні наполягали на тому, що Кобзареві найбільше личить лежати у метрополії українських міст

Києві, над Дніпром – у Видубицькому монастирі або на Аскольдовій могилі чи Щекавицькому цвинтарі. Інші, в основному рідні поета, вибрали місцем для поховання Канів, біля Успенського собору. Художник Г.Честяхівський, який був приятелем Шевченка в останні роки його життя, наполегливо доводив і таки довів, де хотів Тарас мати свій останній притулок: у Каневі, на тому самому місці, яке вибране поетом за життя для будівництва власного дому – на Чернечій горі.

Отож, труна з прахом поета переночувала у церкві Різдва, що на Подолі. А наступного дня жалобний похід у супроводі великого натовпу потягнувся до Ланцюгового мосту, за яким через великий розлив Дніпра стояли тоді пароплави. На одному з них і відбувся наш Тарас у своє плавання до свого тихого вічного прихистку.

Через сильну весняну повінь того року пароплав не зміг у Каневі пристати до берега і мусив зупинитися на чималій відстані від нього. Після тривалих суперечок вирішили вивантажитися таким чином: дістали звичайний драбинчастий віз, спустили на нього з пароплава труну, запряглися замість волів та й потягли його до берега. На березі небіжчика зустріло місцеве духовництво, труну поставили на ноші і «понесли батька дужого на руках своїх».

Відправивши панахиду в день прибуття, друзі поета вирушили на Чернечу гору вибирати місце для могили. 22 травня 1861 року о 7-й годині вечора при численному напливі народу з передмість і навколишніх сіл на Чернечій горі поховали Великого Кобзаря України.

Так завершився останній шлях Тараса Шевченка в рідну Україну. Там, на Чернечій горі, стоїть він і нині, споглядаючи як реве ревучий і надихаючи український народ на боротьбу за свою правду і волю.

Володимир Кукса

Дзеркало

ВИБІР

... Можна вибрати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати.
За тобою завше будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата.
І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі,
Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть.
Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Василь Симоненко

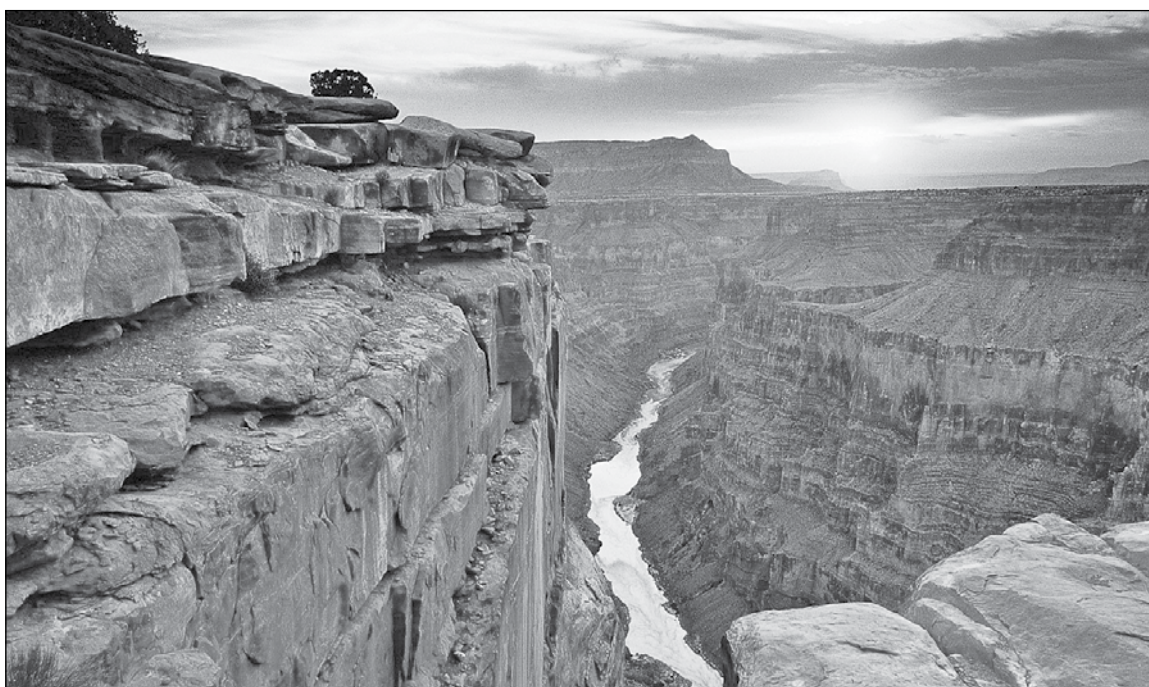
ВІД ШТАТУ ДО ШТАТУ

Гігантська прірва. Неозора безодня. Гори навпаки. Марсіанський ландшафт... «Вежі», «бастіони», «амфітеатри»... Людської фігури на протилежному краю розгледіти неможливо. Нью-Йоркські хмародери в порівнянні з цим дивом виглядають жалюгідними коро-

маршрутом кожні 10-12 хвилин. Powell Point, Hopi Point, Mohave Point, Abys... Кожна зупинка – це спеціально обладнаний оглядовий майданчик з мінімумом «досягнень» цивілізації – більшість з них навіть без лазничок, не кажучи вже про гамбургери й кока-колу. Гранд-каньйоном можна милуватися нескінченно – так само, як дивитися на вогнище, сидючи під шатром нічного неба, чи вдивлятися в морську далечинь.

Гранд-каньйон з різнокольоровими тонкими нашаруваннями скелястих порід, філігранними, немов прожилки тістечка «Наполеон», – це перш за все унікальний геологічний музей під відкритим небом. Кожен пласт тут охоплює не століття, а цілі геологічні епохи. А в геологів, як відомо, лік іде на мільйони років.

Захід сонця над Гранд-каньйоном

НАД БЕЗОДНЕЮ ЗЕМЛІ

бочками з-під «лего»... Перше враження – марення, міраж, сон, потойбічний світ... Таку забаву міг дозволити собі лишень Творець. Вже тут, у Нью-Йорку, після аризонської подорожі розговорилися якось з владикою Павлом Хомницьким та отцем Петром Шишкою.

«Я мав нагоду оглянути Гранд-каньйон з гелікоптера, – згадував отець Петро Шишка – Дивитися на нього згори – це рівнозначно, що оглядати картину великого майстра з піднебесся...» «От що значить рука Творця...», – додав владика Хомницький. А оглядати Гранд-каньйон, ступаючи по ньому власними ногами, це все одно, що спробувати написати картину власну. З тієї ж натури.

Через каньйон немає жодного моста. Щоб об'їхати його, не вистачить і дня. На північний край, який закритий у зимову пору, потрапляють лише 10 відсотків усіх відвідувачів парку. Більш доступний – південний, з добре розвинутою інфраструктурою. Отож, ми вирішили прислухатися до порад рейнджерів і скористатися «шатлом». Автобуси-шатли возять відвідувачів парку безплатно. Розрізняють їх за кольорами. Отож, ми зробили так, як нам і порадили – взяли спочатку «синю» лінію, доїхали нею до кінцевої зупинки, а там пересіли на «червону». Від точки Trailview Overlook до точки Hermits Rest зупинок з десяток. Можна вийти на будь-якій й залишатися там, милуючись красотою, скільки завгодно – останній, завершальний автобус йде, здається, близько 7-ї години вечора. Іншого приватного транспорту тут немає, можна ще скористатися велосипедом або рухатися власноніж. Але йти доведеться немало. «Шатли» ж курсують цим

НАША ДОВІДКА: Великий або Гранд-каньйон (Grand Canyon) – природний каньйон, розташований на північному заході штату Аризона, на плато Колорадо, в середній течії однойменної ріки. Протяжність – 277 миль (446 кілометра), ширина на рівні плато – до 18 миль (29 кілометрів), на рівні дна – до кілометра. Глибина – від милі до 6 тисяч фітів (до 1800 метрів). Учені вважають, що причиною виникнення Гранд-каньйону є діяльність річки Колорадо, яка за 30 мільйонів років виїла таку прірву, утворивши захоплююче видовище перевернутих догори підніжжям гір. Свою діяльність річка продовжує й нині.

У 1919 році територію Гранд-каньйону оголошено Національним парком загальною площею майже 5 тисяч квадратних кілометрів. Щороку Гранд-каньйон відвідують до 5 мільйонів туристів з усього світу. Його за всіма версіями неодмінно відносять до семи природних див світу.

Майстерня Творця. Фото на згадку.

Поверхня плато Колорадо, виштовхнута земними надрами на висоту майже трьох кілометрів, складена з окремих порід піщаника, вапняку й сланців – наносів давнього океану, який вкривав цей регіон 600-250 мільйонів років тому, а потім відступив в результаті підняття земної кори. Автографом тієї епохи залишилися численні закам'янілі морські водорослі, ракушки, равлики та залишки риб. Молода ріка з'явилася тут багато пізніше, коли від океану залишилося лише дно.

Вдивляючись у тоненьку, майже карликову, стрічку води на дні каньйону, важко було переконати себе, що вона й є головним архітектором, проектантом, будівничим, майстром і підмайстер'ям усього цього дива. Прокладаючи дорогу з шаленою швидкістю й щоденно забираючи з собою мільйони тонн піску, гравію та каміння, ріка ними, немов гігантським абразивним колом, прокладала собі подальший шлях. Легко розмивши м'які породи, вона продовжувала дедалі глибше

вгризатися в плато. Здолавши пласти кристалічних сланців, дісталася до магматичних гранітів, утворених близько 2 мільярдів років тому.

На «спорудження» Гранд-каньйону й «зведення» супутних архітектурних «шедеврів» Колорадо потратила 30 мільйонів років, продовжуючи вдосконалювати свій витвір і сьогодні.

У печерах каньйону десятки бокових ущелин, стрімких вертикальних стін, на яких збереглися наскельні зображення – петрогліфи. Їм близько 3 тисяч

літ. Про перших з найперших «художників» майже нічого достеменного не відомо. Лишилися хіба що легенди.

Давним-давно, ще до появи перших людей, на Землі жили два божества: Точопа – праведний і Гокомата – властитель бід. У Точопи була донька Пукее й він вірив, що коли-небудь вона стане матір'ю всього живого на Землі. Але Гокомата не хотів цього й вирішив перешкодити, влаштувавши на Землі потоп. Тоді Точопа Праведний зрубав велике дерево, видовбав з нього човен і посадив туди доньку так, що коли вода піднялася й залляла всю Землю, Пукее була в безпеці. З часом вода почала спадати й згодом вигулькнули вершини гір. Утворилися ріки, одна з них пробилася собі гігантську дорогу, відому тепер як Гранд-каньйон. Коли вода зовсім спала, зійшло сонце, нагріло землю, Пукее народила доньку й сина, від яких пішли всі племена й народи на Землі. Але першими були гавасупай – «ті, що живуть біля каньйона».

У X-XI століттях нашої ери тут оселилися «мешканці скель» публо – будівничі багатопверхових кам'яних міст. Згодом і вони кудись зникли, таємницю їхнього буття-небуття не розгадано до сьогодні. Через півтора століття на їхнє місце прийшли індіани інших племен.

За офіційною версією, першими чужинцями, які «відкрили» Гранд-каньйон, були іспанські золотошукачі. Сталося це в 1540 році. Почувши шум ріки, вони три дні блукали вздовж скелястої прірви, але так і не змогли спуститися до води й пішли своєю дорогою. З того часу ці індіанські землі ніхто не тривожив триста років. І лише в 1858 році на «гігантську щілину в землі» набрела британська експедиція.

Гранд-каньйон можна милуватися з багатьох точок

Серед любителів екстремальних занять популярний рафтинг вниз по річці Колорадо

Grand Canyon Skywalk – небесна дорога над прірвою

Гранд-каньйон узимку

В результаті тут виникла копальня, де почали видобувати мідь, срібло і ванадій. У 1882 році сенатор від штату Індіана Бенджамін Гаррісон запропонував законопроект про надання каньйону статусу національного парку. Ставши президентом, він у 1893 році здійснив свою мрію – оголосив цю територію заповідником. Був зачарований Гранд-каньйоном і 26-й президент США Теодор Рузвельт, оглянувши його в 1903 році. За його ж ініціативою через п'ять років ця місцина отримала статус Національного пам'ятника США. Зрештою, в 1919 році 28-й президент США Вудро Вільсон підписав закон, яким Гранд-каньйон оголошувався Національним парком США.

Каньйоном можна милуватися з багатьох точок. Можна спуститися на дно, до русла ріки – пішки, верхи на конях чи мулах. Квитки на такі прогулянки потрібно замовляти за кілька місяців наперед. Каньйон настільки глибокий, що спуск займає кілька годин. Недаремно ж рекомендують тим, хто спускається «на дно», крім усього найнеобхіднішого набору, мати при собі ще й люстерко. Не стільки, щоб задивлятися при перепочинках на свою красу, скільки, щоб у разі непередбачуваних ускладнень, сигналізувати знизу... сонячними зайчиками. Рятувальній службі, яка послуговується гелікоптерами, витягувати з розщелин туристів доводиться доволі часто – до 20 осіб щомісяця. Врятованим це влітає в копійку – до 2 тисяч доларів штрафу, але це ніщо в порівнянні з врятованим життям.

Серед любителів екстремальних занять популярний рафтинг вниз по річці Колорадо. Тривалість такого туру – від кількох годин до трьох тижнів. Найвідважніші «ходять» на каяках.

Каньйон настільки гігантський, що навіть погода, флора й фауна в ньому залежать від глибини. Клімат складний, складається з кількох екосистем. Нижній рівень близький до пустельного, у верхній частині взимку лежить сніг. Середня температура літа – плюс 37 градусів за Цельсієм, зими – мінус 17.

На дні – спекотно, ростуть кактуси, чим вище піднімаєшся, тим частіше зустрічаються листяні дерева, ще вище – хвойні. У ріку Колораду впадають кілька потоків, які утворюють численні пороги й водоспади. Найвідоміші – Гавасу, Муні, Бівер.

Здається, внизу немає не тільки ніякої цивілізації, а й нікого з братів наших менших – лише незаймана, непорушна краса дикої природи. Насправді ж це відчуття оманливе. Гранд-каньйон – це володіння майже 80 видів тварин та птахів: койоти, сірі лисиці, гірські леви-пуми (кугари), ведмеді, рисі, жовті скорпіони й підступні отруйні змії...

Відчуття мертвоти каньйону спростовують і гігантські чорні кондори, які доповнюють картину великого майстра, кружляючи в піднебесі. Цих вимираючих орлів сімейства грифових залишилось всього кілька десятків. Свого часу до цього доклали руку фермери, відстрілюючи в небі гігантів, які, здавалося їм, полюють на їхню худобу.

Насправді ж кондори живляться лише падаллю. Останні з могікан цього вимираючого виду були відловлені орнітологами Каліфорнії для примноження виду штучним шляхом. Отриманий таким чином приплід випустили на волю в районі Гранд-каньйону. Тому кожна птиця в цьому царстві проінвентаризована, пронумерована й на особливому рахунку. Зате повноправними господарями тут почувають себе чорні ворони, які не соромляться випрошувати в туристів чого-небудь смачненького. Роблять вони це з великим апломбом. Складається враження, що для тебе це велика честь пригостити постійну мешканку легендарного Гранд-каньйону сиром чи шматком хліба. Для нас же зустріч з цією «панею» була радісною насамперед тому, що в свій реєстр американських переваг ми дописали ще один «плюсик». Річ у тім, що наш тато, приїхавши на схилі літ до Америки, невимовно сумував за Україною й коли його запитували: «Ну, чому? Тут же все є!», аргументував: «Нашого соловейка немає, навіть наших ворон немає...» З'ясується, є. Аризонська ворона, може, й не зовсім наша, але таки ворона.

Багато хто мріє прогулятися над прірвою каньйону «небесною стежкою» –

триметровим оглядовим підковоподібним майданчиком з прозорою підлогою, що виключно навісає над прірвою. Ми, на жаль, не мали часу пройтися тією «небесною стежкою», бо шлях від Південного «ріму» (тобто, південної частини парку, найбільш популярної в туристів) до західного, де вона знаходиться, займає п'ять годин (!) їзди автомобілем.

Grand Canyon Skywalk спорудили на гроші лас-вегаського мультимільонера Дейвіда Джина. По підковоподібному мосту першими пройшлися вожді тутешнього індіанського племені, а також астронавти Базз Олдрин і Джон Герінгтон. Ця унікальна споруда зроблена суціль зі скла й металу. Кажуть, коли стоїш ні на чому, на прозорій доріжці, яка висить над прірвою й безмовними скелями, а десь там далеко-далеко, немов струмок, тече ріка Колорадо, захоплює не лише погляд – від задоволення, а й перехоплює подих, тремтять коліна – від страху. Повітряність Skywalk досягнута складними інженерними розрахунками, які передбачають чотирикратний запас міцності. Платформа лежить на могутніх сталевих балках,

утоплених на 12 метрів в «стіну» каньйону, й здатна витримати землетрус силою 8 балів. Спеціальні амортизатори страхують її від розкачування.

Туристам показують переважно лише ту частину каньйону, яка оголошена національним парком. Але є ще й інший каньйон, куди потрапити можна лише через індіанські резервації племен гуалапаї, навахо, гавасупаї.

Вирішивши наостанок проїхатися ще й іншим, східним, краєм каньйону – дорогою, яка романтично називається Пустельним краєвидом (Desert View), про всяк випадок перепитали в чоловіка індіанської зовнішності, але в рейнджерському однострої, який зустрівся нам на оглядовому майданчику, чи виведе нас цей шлях на 89-ту дорогу...

– О, так, проїдете миль шість прямо, потім повернете праворуч і там буде дорога на Пейдж...

Ми не казали йому, що нам потрібно на Пейдж, але, очевидно ті, хто вміє розмовляти із землею своїх предків, так само вміють читати й думки тих, хто приїздить сюди в гості.

Залишали Гранд-каньйон ми з легким сумом, бо не побачили омріяного заходу сонця, оспіваного стількома поетами й художниками. День видався вітряним й дещо похмурим, сподіватися на диво було марно. Але дива бувають. Коли ми вже готові були попрощатися з цією загадковою безоднею, сила магії якої не хотіла нас відпускати, небо раптом проясніло й буквально виштовхало зі своїх сховків яскраве сонце. Немов підслухало нашу розмову. Ми ще раз підїхали до краю прірви й заворожено споглядали цю дивовижну виставу до останнього акту. Аж поки нарешті сонце не скотилося до краю перевернутих догори підніжжям вершин, забираючи з собою останнє світло. А темінь, підкрившись слідом, спустилася не згори, як це мало б бути, а піднялася звідкись з глибин, із самого дна, й заповнила собою спочатку безодню, а потому і весь довколишній світ...

**Катерина Кіндрась,
Валентин Лабунський
Фінікс – Седона – Тусаян –
Пейдж (штат Аризона)**

**Життя без подорожей
неймовірно нудне й
нецікаве. Але вирушати в
дорогу навмання не варто -
побутові й дорожні
проблеми можуть зіпсувати
всю вашу відпустку.
Краще зверніться по допомогу
до туристичної агенції New Tours,
яка полагоди́ть всі проблеми і
зробить вашу поїздку незабутньою.
Тисячі маршрутів в Америці та світі.**

**Телефон для довідок:
(718) 934-7644
або зайти на сайт:
www.newtours.us**

ГРОМАДА Й ТЕАТР

Минулої неділі, 18 травня, мистецька група «Яра», де художнім керівником і головним режисером Вірляна Ткач, представила в Українському музеї в Нью-Йорку свою нову виставу «Темна ніч. Ясні зорі» (Dark Night Bright Stars).

Трупа прибула до Нью-Йорка буквально з корабля на бал – щойно повернулася з гастрольної подорожі Україною. Виставу вже встигли побачити в Києві, Львові, Одесі. Причому в Одеському педагогічному університеті прем'єра відбувалася в апогей протистояння, за два дні до трагічних подій на головній площі міста. Зал, де відбувалося дійство, був наелектризований до максимуму, але при повному аншлагу. Тема інтригуюча – Тарас Шевченко і Айра Олдрідж. Театр – також: експерименталь-

здавленим голосом він шепотів уривчасті палкі слова обурення й захоплення, покриваючи поцілунками розмальоване олійною фарбою обличчя, руки й плечі великого актора...», – писав у своїх спогадах випадковий свідок цієї сцени Михайло Мікешин, автор пам'ятника Богданові Хмельницькому в Києві.

Згодом Шевченко запропонував акторові написати його портрет. Художник малював Айру Олдріджа в майстерні будинку графа Толстого – президента Петербурзької Академії мистецтв, який доклав чимало зусиль для звільнення Шевченка з солдатчини. Свідком цих зустрічей була 15-річна донька графа Катя, в майбутньому Катерина Юнге, російська художниця (у виставі «Темна ніч. Ясні зорі» її грає Марія Плешкевич).

У своїх мемуарах вона згадувала: «Відомий актор розмовляв лише англійською, якої художник не розумів, а Шевченко – українською. Але в них

та неграм», найнявся в лакеї до актора, іншого відшмагали за спалений під час малювання недогарок свічки... Вони не могли спілкуватися інакше, як за допомогою перекладача, але вони співали один одному пісні своєї Батьківщини і так знаходили порозуміння».

Олдрідж довго не міг всидіти на одному місці й починав корчити гримаси, Шевченко припиняв роботу і дивився на нього. Впіймавши на собі сердитий погляд, актор вклякав і його обличчя набувало комічно-переляканого вигляду.

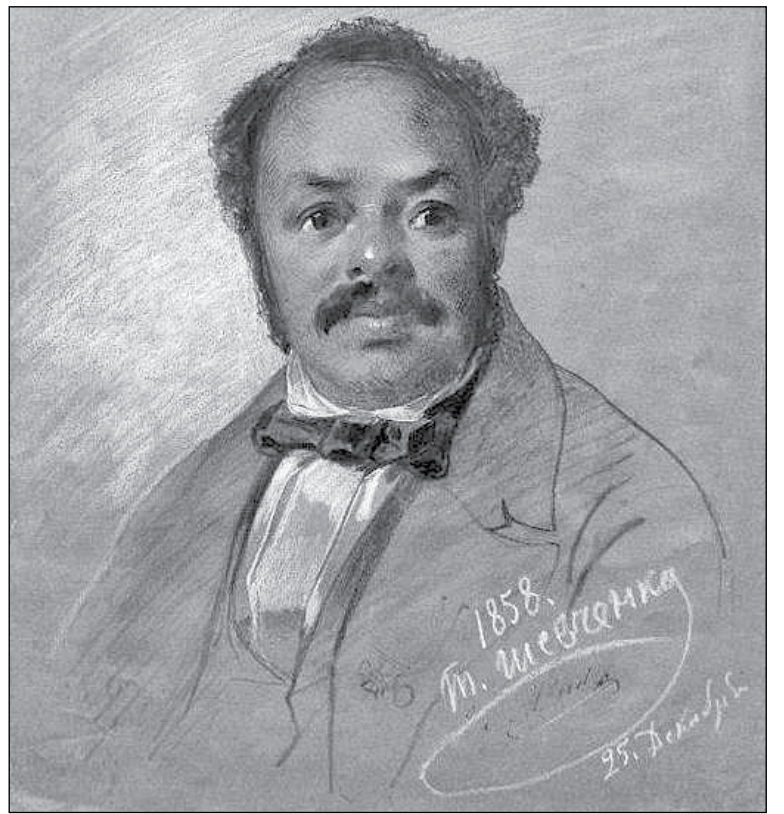
Під час одного з сеансів Айра щось прошепотів Каті.

– Чого він хоче? – запитав Шевченко.

– Він запитує, чи можна заспівати, – переклала Катерина.

– Та нехай співає, – махнув рукою Тарас Григорович.

«Починалася зворушлива тужлива негритянська мелодія (у виставі Вірляни Ткач її виконує Шона Такер разом зі своїм

Портрет Айри Олдріджа. Тарас Шевченко, 1858 р.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО – АЙРА ОЛДРІДЖ: ІСТОРІЯ ОДНОГО ПОРТРЕТА

Актори мистецької групи «Яра» разом з художнім керівником Вірляною Ткач у Національному музеї Т. Шевченка в Києві, де зберігається оригінал портрету А. Олдріджа

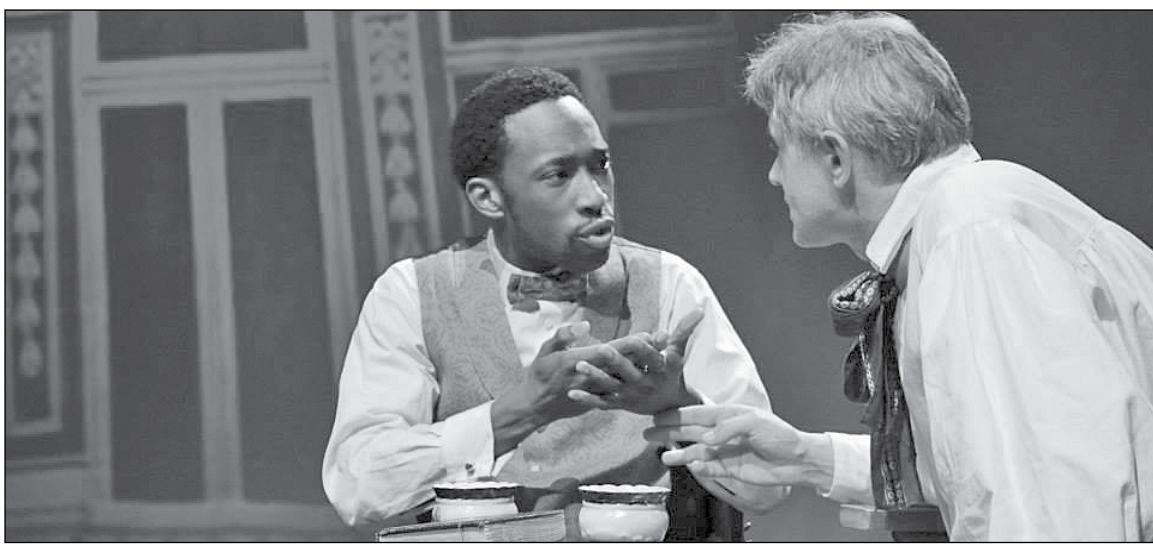

Після вистави в Українському музеї в Нью-Йорку (зліва направо): виконавець головної ролі Джеремі Тарді (у вишиванці, подарованій йому у Львові) та відомий бандурист Юліян Китаистий

ний, американський. Акторський склад – не менше.

В основу вистави «Темна ніч. Ясні зорі» ліг історичний факт знайомства Тараса Шевченка після його повернення з 10-річного заслання з відомим трагіком афроамериканського походження Айрою Олдріджем. Бурхливий темперамент і точний самоконтроль, які вишукано поєднувалися в його грі, ще за життя забезпечили Олдріджу звання одного з найвизначніших інтерпретаторів Шекспіра, й у листопаді 1858 року актор приїхав до Санкт-Петербурга, де мав виконувати в Маріїнському театрі головні ролі у виставах «Отелло» й «Король Лір».

Якось після вистави, в гримерці видатного актора застали Тараса Шевченка. «...В широкому кріслі напівлежав зморений «король Лір», а на ньому буквально висів Тарас Григорович; сльози градом котилися з його очей,

Фрагмент вистави «Темна ніч. Ясні зорі»

обох було надто багато спільного: обидва – чисті, чесні душі, обидва – справжні митці, обидва мали в юності тяжкі сторінки пригнічення. Один, аби потрапити в улюблений театр, куди вхід було заборонено «собакам

9-літнім сином Бараком), яка поступово переходила в живий темп і закінчувалася відчайдушною джигою, яку Олдрідж витанцював посеред майстерні. Після цього він представляв нам комічні побутові сцени (він

був чудовим коміком); ми весь час сміялися... Тарас дивився, без діла опускаючи олівець на коліна... А згодом і сам заводив малоруські пісні (у виставі їх озвучує Юліян Китаистий). Після цього зав'язувалися роз-

мови про типові риси різних народностей, про подібність фольклорних переказів і таке інше...», – писала у своїх спогадах Катерина Юнге.

Окрім схожих темпераментів, у Олдріджа (його талановито грає Джеремі Тарді – нещодавній випускник Джульєрдської акторської школи,) і Шевченка (Шон Еден) було багато спільного. Тарас у молодості був кріпаком, Айра належав до зневаженої раси. Обидва пройшли довгий шлях поневірянь і досягли висот майстерності за межами своєї батьківщини. Український поет здійснився у Петербурзі, Олдрідж став єдиним серед афроамериканців актором, удостоєним срібної пам'ятної дошки на стіні Королівського театру Шекспіра в Стретфорд-на-Ейвоні.

«Особливо переконливо це звучало в київсько-львівсько-одеській версії, де кожен розмовляв своєю рідною мовою, – каже Вірляна Ткач. – У виставі переплітаються англійська та українська, українські традиційні пісні та афроамериканські спірічуелси. Тому що вистава «Темна ніч. Ясні зорі» – саме про можливість комунікації поза бар'єрами, які розділюють людей. Й мовними, зокрема».

Насправді все багатозначніше і навіть складніше – Вірляна Ткач належить до тих митців, які шукають у людях, народах, континентах те, що їх об'єднує, а не розділяє. І, на диво, завжди знаходить. Тому це її завдання в контексті сучасної України, а з нею й усього світу, виходить далеко за межі режисерського вирішення й сьогодні набирає зовсім іншого звучання.

Катерина Боруш
Фото Yara Arts

Організація "Нова Українська Хвиля, Пассейк"

оголошує благодійну акцію ДО ДНЯ БАТЬКА для фінансової допомоги дітям Героїв Небесної Сотні, які віддали своє життя за незалежність України. Візьміть участь у професійній фотосесії та отримайте високоякісні родинні фото, одночасно надавши матеріальну підтримку дітям героїв.

БЛАГОДИННА АКЦІЯ "РОДИННИЙ ПОРТРЕТ"

З 9 ДО 18 ГОД. У ЦЕРКВІ СВ. МИКОЛАЯ
212 PRESIDENT ST., PASSAIC, NJ

Фотосесію здійснюватиме професійний фотограф

Мар'яна Гордейчук maryanahordeychuk.com

Фотографування триватиме приблизно 20 хвилин для кожної родини.

За пожертву \$150 ви одержите один портрет, \$175 - два портрети, \$200 - три портрети.

Просимо заздалегідь зарезервувати час для вашої родини за телефонами:
201-931-5227 - Галина, 973-557-8213 - Іванна

ПІДТРИМАЙТЕ нашу акцію, кошти від якої будуть передані дітям ГЕРОЇВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ.

Не будьмо байдужими! Пам'ятаймо!

ХОЧЕТЕ МАТИ АВТОРСЬКИЙ, СУЧАСНИЙ, НАСИЧЕНИЙ ІНФОРМАЦІЄЮ ЧАСОПИС – ПЕРЕДПЛАТИТЬ "НОВУ ГАЗЕТУ"!

NOVA ГАЗЕТА

продовжує передплату

Передплатна ціна:

На рік	-	80 доларів
На півроку	-	40 доларів
На три місяці	-	25 доларів

Виріжіть цей купон і разом з чеком або
"мані-ордером" надішліть до редакції за адресою:
64-15 DIETERLE CRES., REGO PARK, NY 11374

КУПОН ПЕРЕДПЛАТИ

Прошу передплатити для мене _____
(вказати прізвище та ім'я)

"Нову газету" на _____
(вказати термін)

І надсилати за адресою _____

(вказати точну поштову адресу)

Чек ("мані-ордер") на суму _____ додається
(вказати точну суму)

УКРАЇНСЬКИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР PALLADA

Заснований 1992

- Грінкарти (одруження, праця, об'єднання сімей, та ін.)
- Грінкарти через працевдавача (Labor Certification)
- Оформлення документів для Візового Центру (NVC)
- Оформлення документів для вигравших у лотереї DV
- Отримання дубліката вигравшу у лотереї DV
- Візи нареченого або нареченої (K1)
- Робочі візи строком до шости років (H1B)
- Відновлення картки реєстрації прибуття до США (I-94)
- Продовження терміну перебування та зміна віз

- Довіреності та заяви
- Апостиль
- Нотаріус
- Травел паспорти для володарів грінкарт
- Натуралізація
- Громадянство
- Переклади документів
- Запрошення для тимчасового візиту в США

За інформацією відносно робочих годин
або для призначення Вашого візиту
просимо дзвонити за номером (212) 387-8683

98 Second Avenue, #2-A, New York, NY 10003
Tel.: (212) 387-8683 • Fax: (917) 522-9587 • E-mail: pallada@comcast.net

АДВОКАТ СЕРГІЙ ГОШОВСЬКИЙ

- ◆ Купівля-продаж нерухомості, бізнесу
- ◆ Імміграційне право
- ◆ Нещасні випадки, травми
- ◆ Заповіти, трасти, розлучення

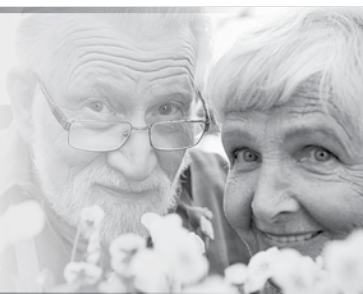
Hoshovsky Law Firm, 347 Fifth Avenue, Suite 1009, New York, NY 10016
(212) 532-8600 (212) 532-8601 Fax: (212) 208-4509

ЗНАЙОМСТВО

Самітна порядна жінка шукає доброго чоловіка
(від 65 років й старшого) для товариського
спілкування й взаємної скраси самотності.

Тел: 973-842-1732.

У робочі дні прохання телефонувати після
9-ї год. вечора, а також у суботу та неділю
протягом дня.

"Нова газета" -
український громадсько-політичний тижневик.
Видається з жовтня 2008 року в Нью-Йорку
Видавець і головний редактор -
Валентин Лабунський
Власний кореспондент у США -
Катерина Кіндрас
Власний кореспондент в Україні - **Василь Туглук**
Дизайн - **Ukrainian Media Group, Inc.**

РЕКЛАМА Й ПЕРЕДПЛАТА ПРИЙМАЄТЬСЯ ЗА ТЕЛ.:
718-275-2503, 917-324-0359
Відповідальність за зміст рекламних матеріалів
та оголошень несуть рекламодавці.
Адреса редакції:
64-15 Dieterle Cres. Rego Park, NY 11374
Електронна адреса: vlabunsky2002@yahoo.com
Інтернет сторінка: WWW.NOVAGAZETA.INFO

"Nova gazeta" - the Ukrainian weekly
Established October 2008 in New York.
Publisher and editor-in-chief -
Valentyn Labunsky
Correspondent in USA -
Kateryna Kindras
Correspondent in Ukraine -
Vasyl Tuhluk
Design - **Ukrainian Media Group, Inc.**

The publisher may not have the same standpoints
with the author of a printed material.
Authors of printed materials are fully responsible
for the content of their commercial Ads
Editorial Office:
64-15 Dieterle Cres. Rego Park, NY 11374
Advertising Department: Tel.: 917-324-0359
E-mail: vlabunsky2002@yahoo.com
Website: WWW.NOVAGAZETA.INFO
Ціна договірної

***With a SRNYFCU checking account and
online banking paying bills is as
easy as 1, 2, 3!***

- 1. No checks to write***
- 2. No envelopes to lick***
- 3. No stamps to stick***

Just a click!

E-statements too!

www.selfreliance.org

SELF RELIANCE NEW YORK

Federal Credit Union

A full service financial institution serving the Ukrainian American community since 1951.

MAIN OFFICE: 108 Second Avenue New York, NY 10003 Phone: 212 473-7310 Fax: 212 473-3251

KERHONKSON :

6329 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel: 845-626-2938
Fax: 845 626-8636

UNIONDALE :

226 Uniondale Ave
Uniondale, NY 11553
Tel: 516-565-2393
Fax: 516-565-2097

ASTORIA:

32-01 31st Ave
Astoria, NY 11106
Tel: 718-626-0506
Fax: 718-626-0458

LINDENHURST:

225 N. 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: 631 867-5990
Fax: 631 867-5989

Your savings federally insured to at least \$250,000 and backed
by the full faith and credit of the United States government

NCUA

National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency

